

Praktikos vadovas, skirtas

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai taikyti

pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos
reglamentą (EB) Nr. 861/2007, nustatantį Europos ieškinių
dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

*Teisingumas
ir vartotojų
reikalai*

Turinys

1. Įžanga	6
1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslas ir uždavinys.	7
1.2. Bendrosios aplinkybės	7
1.3. Istorinis ir politinis pasiūlymo pagrindas.	9
1.3.1. Konferencija „Down Hall“	9
1.3.2. Politinis kontekstas	10
1.4. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros vystymas	10
1.4.1. Pirmieji žingsniai siekiant pasiūlymo.	10
1.4.2. Derybos ir šeši principai	11
1.4.3. Iš dalies pakeistas Europos reglamentas dėl ieškinių dėl nedidelių sumų – apžvalga	12
1.5. ES civilinės teisės raida ir ryšys su kitomis priemonėmis	13
1.5.1. Naujų priemonių kūrimas ir egzekvatūros panaikinimas.	13
1.5.2. Sąveika su kitomis priemonėmis – Europos mokėjimo įsakymas ir Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas.	13
1.5.3. Europos neteisminio ginčų sprendimo ir elektroninio ginčų sprendimo priemonės	14
2. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra: taikymo sritis	16
2.1. Materialinė reglamento taikymo sritis	17
2.1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų finansinė riba	17
2.1.2. Dalykas – piniginis ir nepiniginis	17
2.1.3. Dalykas – neįtraukti dalykai	18
2.1.4. Dalykas – įtraukti dalykai	19
2.1.5. Civiliniai ir komerciniai klausimai – ESTT aiškinimas	20
2.2. Geografinė reglamento taikymo sritis	24
2.2.1. Bendroji geografinė taikymo sritis	24
2.2.2. Tarpvalstybinės bylos	24
2.3. Taikymas laiko atžvilgiu	25
2.4. Kitų ES priemonių taikymas.	25
2.4.1. Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas	25
2.4.2. Įteikimo ir įrodymų reglamentas	25

2.4.3. Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo reglamentai	26
2.4.4. Kitos ES priemonės	27
2.5. Ryšys su nacionaline teise	28
2.5.1. Nacionalinė proceso teisė	28
2.5.2. Nacionalinė materialinė teisė	29
3. Procedūros pradžia	30
3.1. Pradžia ir praktinė pagalba	31
3.2. Kompetentingas teismas	31
3.2.1. ES taisyklės dėl jurisdikcijos – Briuselis I (nauja redakcija)	31
3.2.2. Vietos arba „nacionalinės“ jurisdikcijos taisyklės	34
3.3. Ieškinio formos naudojimas	34
3.3.1. Ieškinio vertinimas	34
3.3.2. Palūkanų traktavimas	35
3.4. Ieškinio pateikimo išlaidos	35
3.5. Priedai prie ieškinio formos	35
3.6. Ieškinio siuntimas teismui	36
3.7. Kalba	36
3.8. Teisminiai susitarimai	36
4. Procedūra, kai teismas gauna ieškinį	38
4.1. Ieškinio formos, kurią pateikia ieškovas, duomenų taisymas ir pildymas	39
4.1.1. Teismas patikrina ieškinio formą	39
4.1.2. Teismas informuoja ieškovo, jei ieškinys nepatenka į Europos ieškinų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo sritį	39
4.1.3. Prašymas ieškovui užpildyti arba ištaisyti ieškinio formą	39
4.2. Ieškinio formos siuntimas atsakovui	40
4.2.1. Teismas siunčia ieškinio formos A ir C formų kopijas	40
4.2.2. Terminas	40
4.2.3. Įteikimo būdai	40
4.3. Ką atsakovas gali daryti gavęs ieškinio formą	43
4.4. Ieškinys arba priešieškinis viršija finansinę ribą	44
4.5. Priešieškinis	44
4.6. Terminai	45

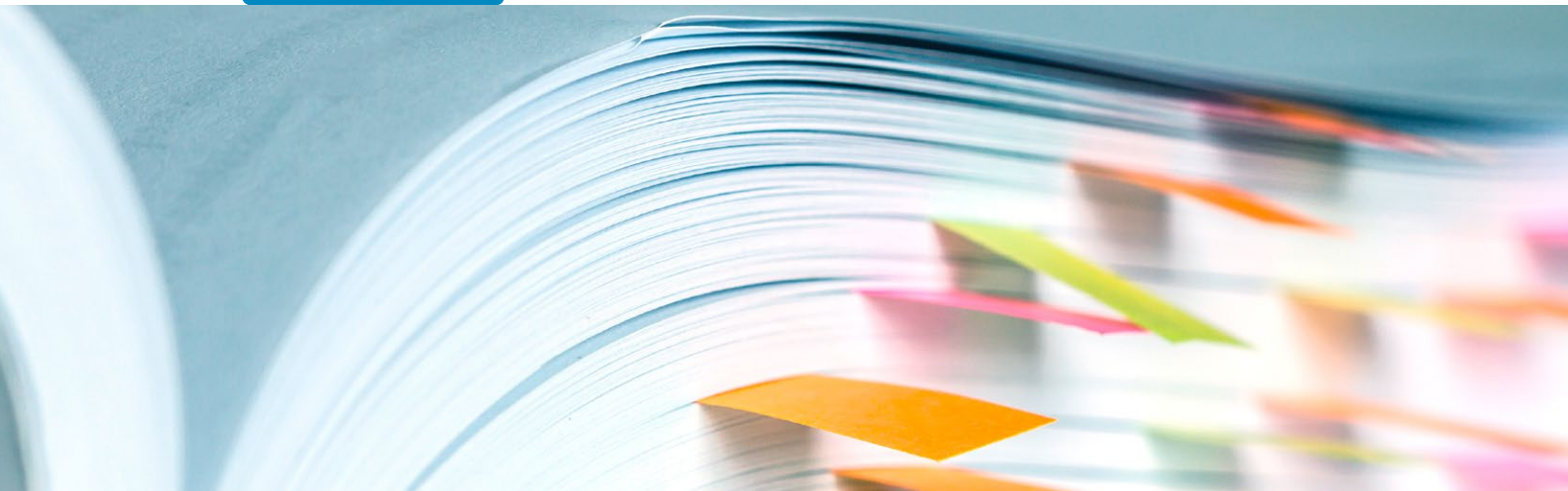
4.7. Kalba	45
5. Faktų nustatymas	46
5.1. Teismo pareigos ginčytiniais klausimais	47
5.1.1. Teismas imasi iniciatyvos nustatyti faktus	47
5.1.2. Teismas turi nurodyti įrodymų priėmimo būdus ir pobūdį	47
5.2. Papildoma informacija iš ieškovo ir atsakovo	47
5.3. Teismas nusprendžia surengti posėdį	48
5.3.1. Teismas surengia posėdį tik jei yra reikalinga	48
5.3.2. Teismas gali atsisakyti surengti posėdį	48
5.4. Įrodymų rinkimas	48
5.5. IRT naudojimas žodiniame bylos nagrinėjime ir renkant įrodymus	49
5.6. Teismo vaidmuo	49
5.6.1. Teismas nustato procedūrą	49
5.6.2. Teismas informuoja šalis procedūriniais klausimais	50
5.7. Terminai	50
6. Teismo sprendimas	52
6.1. Teismo sprendimo priėmimas	53
6.1.1. Teismo sprendimas už akių – bendrasis	53
6.1.2. Teismo sprendimas už akių – priešieškinis	53
6.2. Teismo sprendimas, gavus visą informaciją, įskaitant ir įrodymus	53
6.2.1. Jei nesurengiamas posėdis	53
6.2.2. Po posėdžio	53
6.3. Teismo sprendimo forma, turinys ir įteikimas	54
6.3.1. Šalims įteikiamas rašytinis teismo sprendimas	54
6.3.2. Teismo sprendimo kalba	54
6.3.3. Teismo sprendimas šalims	54
6.4. Išlaidos	55
7. Peržiūra ir apeliacinių skundų teikimas	56
7.1. Peržiūra pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą	57
7.1.1. Peržiūros pagrindas	57

7.1.2. Peržiūros rezultatai	58
7.2. Apeliacinis skundas	58
7.3. Teisinis atstovavimas vertinimo ir apeliacinių skundų teikimo procedūrose	58
8. Pripažinimas ir vykdymas	60
8.1. Pripažinimas ir vykdymas – bendrieji principai	61
8.1.1. Egzekvatūros panaikinimas	61
8.1.2. Vykdyto tvarka – taikytini teisės aktai	61
8.2. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reikalavimai – vykdymo procedūra	61
8.3. Teismo sprendimo pažymėjimo naudojimas	62
8.3.1. D forma	62
8.3.2. Sertifikato kalba	62
8.4. Atsisakymas vykdyti ir vykdymo apribojimas	62
8.4.1. Atsisakymas vykdyti išskirtinėmis aplinkybėmis	62
8.4.2. Procedūra, kuria siekiama užginčyti vykdymą	63
8.4.3. Vykdyto sustabdymas arba apribojimas	63
8.5. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo sprendimo vykdymas	64
8.5.1. Vykdyto etapai	64
8.5.2. Vykdyto institucijos ir agentūros	64
8.5.3. Kalbos klausimai – praktinės vykdymo pasekmės	64
8.6. Teismo susitarimų vykdymas	64
9. Galutiniai klausimai	66
9.1. Teisinis atstovavimas	67
9.1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje nereikalaujama tartis su advokatu	67
9.1.2. Numanomos tarimosi su advokatu išlaidos	67
9.2. Informacija ir pagalba	67
9.2.1. Informacija – bendroji informacija	67
9.2.2. Informacija ir pagalba šalims	68
9.3. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros apžvalga	69
Pamatinė medžiaga ir nuorodos	70

1

PIRMAS SKYRIUS

Įžanga

1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslas ir uždavinys

Atsižvelgiant į siekį užtikrinti teisę kreiptis į teismą ir sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę ES, pagrindinis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslas yra supaprastinti, pagreitinti ir sumažinti bylinėjimosi išlaidas, susijusias su ieškiniais dėl nedidelių sumų tarpvalstybinio pobūdžio bylose Europos Sąjungoje. (Žr. 1 straipsnį ir 1, 7, 8 ir 36 konstatuojamąsias dalis).

Siekiant šio tikslo, procedūra pabrėžiama būtinybė, kad bylos nagrinėjimas būtų santykinai paprastas. Visų pirma išskirtina tai, kad procedūra daugiausia turėtų būti vykdoma taikant priede pateiktas standartines formas. Be to, gerokai sustiprinamas teismo vaidmuo valdant bylos eigą ir nustatant ginčo šalių tarpusavio klausimus. Šalys gali pasinaudoti šia procedūra nesinaudodamos teisinėmis konsultacijomis ir nepatirdamos dėl to išlaidų. Reikalavimas, kad valstybės narės užtikrintų praktinę pagalbą (11 straipsnis), padeda šalims naudotis procedūra be teisinių žinių. Europos e. teisingumo portale yra skyrius, skirtas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai, įskaitant valstybių narių pagal 25 straipsnį pateiktas formas ir informaciją. Sprendimas

yra vykdytinas kitose valstybėse narėse, nereikalaujant jokios tarpinės pripažinimo ir vykdymo procedūros (vadinamos egzekvatūra).

Procedūra yra prieinama tiek asmenims ir vartotojams, kuriems ji gali būti ypač tinkama, tiek įmonėms, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios, vykdydamos savo veiklą, susiduria su ginčiais su tarpvalstybinio elementu. Numatoma procedūros sparta turi būti pasiekta laikantis konkrečių terminų, nustatytų įvairiems procedūros etapams. Išlaidų apribojimas taip pat yra svarbus tikslas, ir teismui priskirta pareiga užtikrinti, kad nustatytos teismo išlaidos nebūtų neproporcingos ieškinio vertei.

1.2. Bendrosios aplinkybės

Vienas iš pagrindinių nuolatinių susirūpinimų keliančių klausimų, susijusių su civilinės teisenos sistemų veikimu, visų pirma dėl galimybės paprastiems piliečiams kreiptis į teismus ir prašyti žalos atlyginimo greitai ir neišleidžiant didelių pinigų sumų teisinėms konsultacijoms, buvo ieškinių dėl nedidelių sumų sritis. Tokiose bylose, ypač tose, kurių ėmėsi asmenys prieš įmones ar kitus asmenis, laikas, pastangos ir išlaidos dažnai gali būti labai neproporcingi ieškinio vertei.

Siekdamos išspręsti šią problemą, dauguma valstybių narių parengė specialias procedūras, kuriomis siekiama supaprastinti, paspartinti sprendimų priėmimą ir sumažinti tokių ieškinių išlaidas asmenims ar mažoms įmonėms⁽¹⁾. Daugelyje šių procedūrų yra daug bendrų bruožų, kaip antai nustatomų teismo išlaidų apribojimas, teisininkų nebuvimas, įrodymų pateikimo taisyklių supaprastinimas ir apskritai teismams nustatoma daugiau atsakomybės tvarkyti bylas ir siekti spartaus bylos išsprendimo teismo sprendimu arba šalių susitarimu.

Susirūpinimą keliančios problemos, susijusios su tokiomis iniciatyvomis vidaus teisinėse sistemose, yra dar svarbesnės, kai ieškiniai dėl nedidelių sumų turi tarpvalstybinį elementą, atsižvelgiant į papildomas problemas, kylančias dėl tokių situacijų, kai nežinomos kitų valstybių narių procedūros ir reikia dirbti skirtingomis kalbomis. Dėl to buvo sukurta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra (1.3 punktas), taip pat sukurta neteismo ginčų sprendimo ir elektroninio ginčų sprendimo mechanizmas ES lygmeniu, įskaitant elektroninio ginčų sprendimo platformą (1.5.3 punktas).

(1) Norint rasti kai kurių nacionalinėse ieškinių dėl nedidelių sumų procedūrose apibūdintų ypatybių aprašymą, galima remtis žaliaja knyga – KOM(2002) 746 galutinis; žr. toliau 1.4.1 punktą ir 8 išnašą.

1.3. Istorinis ir politinis pasiūlymo pagrindas

1.3.1. Konferencija „Down Hall“⁽²⁾

Atsižvelgiant į ankstesniame punkte nurodytus sunkumus, buvo gana logiška, kad reikėtų imtis ankstyvos iniciatyvos ištirti galimybę nustatyti specialią Europos lygmens procedūrą dėl vartotojų ieškinių ir ieškinių dėl nedidelių sumų. Taigi 1998 m. pirmąjį pusmetį Jungtinės Karalystės pirmininkavimo metu Anglijoje vykusioje konferencijoje vyko diskusijos dėl galimybės sukurti Europos procedūrą dėl vartotojų ir kitų ieškinių dėl nedidelių sumų.

Šioje konferencijoje dalyvavo nemažai įvairių ES valstybių narių ekspertų, taip pat Europos institucijų atstovų ir buvo skaitomi pranešimai apie įvairias procedūras Europoje ir kitur⁽³⁾. Konferencijos metu buvo pasiektas bendras sutarimas, kad speciali Europos vartotojų ir kitų ieškinių dėl nedidelių sumų procedūra galėtų būti naudinga teisiniams ginčams EB viduje, ypač atsižvelgiant į padidėjusį asmenų judumą ir prekybą tarpvalstybiniu mastu, ir į akivaizdžius sunkumus, su kuriais susiduria asmenys ir mažosios įmonės, siekdami gauti žalos atlyginimą dėl tokių pretenzijų.

(2) Konferencija vyko „Down Hall“, Hatfield Heathe, Hertfordšyre, 1998 m. birželio 22 ir 23 d. Nuoroda į šią konferenciją ir su ja susijusi ataskaita pateikiama 59–60 p. ir žaliosios knygos 185 išnašoje.

(3) Pavyzdžiui, delegatams buvo įdomu išgirsti apie internetu vykdomas ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūras Singapūre ir apie vartotojų ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimą Lisabonoje, kur taip pat buvo nagrinėjami kai kurie tarpvalstybiniai ieškiniai tarp Portugalijos ir Ispanijos.

1.3.2. Politinis kontekstas

Išgaliojus Amsterdamo sutartį, buvo padaryta nemažai politinių pareiškimų, iš kurių svarbiausias yra pateikiamas Tamperės aukščiausiojo lygio susitikimo, per kurį EB vyriausybės vadovai pirmą kartą susitiko teisingumo klausimams aptarti, išvadose⁽⁴⁾. Po to buvo parengta priemonių programa Tamperės išvadoms įgyvendinti,⁽⁵⁾ šios priemonės vėliau buvo pritaikytos Hagos programoje⁽⁶⁾.

1.4. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros vystymas

1.4.1. Pirmieji žingsniai siekiant pasiūlymo

2000 m. Europos Komisija ėmėsi iniciatyvos, pateikdama klausimyną, kuriuo siekta nustatyti, kokios ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo

procedūros taikomos EB valstybėse narėse⁽⁷⁾. Po to buvo parengta žalioji knyga, kuri buvo išleista atsižvelgiant į EB sutarties pakeitimus, atsiradusius dėl Amsterdamo sutarties, ir Tamperės išvadas, kuriose pateikti įvairūs pasiūlymai dėl veiksmų, kad būtų įvykdyti jau prisiimti politiniai įsipareigojimai, ypač dėl būtinybės nustatyti supaprastintą ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, siekiant palengvinti galimybę kreiptis į teismą. Ji taip pat apėmė klausimus, susijusius su Europos mokėjimo įsakymu dėl neginčytinų skolų⁽⁸⁾.

2005 m. kovo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl reglamento,⁽⁹⁾ o prieš tai pateikė pasiūlymą dėl Europos mokėjimo įsakymo procedūros⁽¹⁰⁾. Europos reglamentas dėl ieškinių dėl nedidelių sumų įsigaliojo 2009 m. sausio 1 d.

(4) Žr. 4 konstatuojamąją dalį; išvadų 30 ir 34 punktuose, kuriuos galima rasti http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, išreiškiamos šios nuostatos dėl ieškinių dėl nedidelių sumų – 30 punktą – „Europos Vadovų Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymais, ragina Tarybą nustatyti būtiniausius standartus, užtikrinančius .... specialias bendrąsias paprasto ir pagreitinto tarpvalstybinių ginčų nagrinėjimo dėl nedidelių sumų vartotojų ir komercinių subjektų ieškinių procedūras taisykles...“ ir 34 punktą – „Civilinėse bylose Europos Vadovų Taryba ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl tolesnio tarpinių priemonių, kurios vis dar reikalingos siekiant pripažinti ir vykdyti sprendimą ar teismo sprendimą prašomojoje valstybėje, mažinimo. Pirmiausia šios tarpinės procedūros turėtų būti panaikintos dėl vartotojų ar komercinių subjektų ieškinių dėl nedidelių sumų...“.

(5) Žr. programos 1.B.4 skirsnį, paskelbtą Oficialiajame leidinyje 2001 m. sausio 15 d., C 12/1, 4 p.; taip pat žr. 5 konstatuojamąją dalį.

(6) Žr. programos 3.4.2 punktą, paskelbtą Oficialiajame leidinyje 2005 m. kovo 3 d., C 53/1, 53 p.

(7) Žr. Evelyne Serverin ataskaitą pavadinimu „Des Procédures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc“, kurią paskelbė „Cachan“, 2001 m., kaip pažymėta žaliosios knygos 8 puslapio 2 išnašoje.

(8) Žalioji knyga KOM(2002) 746 galutinis, paskelbta 2002 m. gruodžio 20 d.; žalioji knyga nurodyta 6 konstatuojamojoje dalyje.

(9) KOM(2005) 87 galutinis, paskelbtas 2005 m. kovo 15 d.

(10) KOM(2004) 173 galutinis, paskelbtas 2004 m. gegužės 25 d.

1.4.2. Derybos ir šeši principai

Atsižvelgiant į tai, kad buvo bendras politinis susitarimas dėl to, kad pageidautina sukurti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, skirtą tarpvalstybinėms byloms spręsti, kaip alternatyvą nacionalinėms procedūroms, derybose buvo galima laisvai sutelkti dėmesį į procedūros esmę. Vienas iš sudėtingų stringančių klausimų buvo finansinės ribos vertė, tai yra atsakymas į klausimą „Kas yra ieškinyje dėl nedidelės sumos?“; keletas valstybių narių siekė palyginti mažos ribos, o kitos norėjo nustatyti ribą, kuri leistų spręsti daugumos vartotojų ieškinių klausimą. Kompromisas šiuo klausimu galiausiai buvo pasiektas diskusijose Europos Parlamente ir Taryboje.

Svarbiausias Tarybos diskusijų momentas buvo tai, kad teisingumo ministrai priėmė keletą principų, kurie turėjo būti derybų, ir taip pat pačios procedūros pagrindas. Jie pateikiami 2005 m. lapkričio mėn. Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės ministrams pateikta dokumente⁽¹¹⁾ ir yra šie:

- Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra visų pirma turėtų būti rašytinė procedūra – žr. 5 straipsnio 1 dalį ir 14 konstatuojamąją dalį;
- žodinis bylos nagrinėjimas turėtų vykti, jei teismas mano, kad tai būtina;
- siekiant užtikrinti, kad procedūra būtų paspartinta ir veiksminga, turėtų būti nustatytos laiko ribos konkrečioms etapams;
- skatinama naudoti šiuolaikines ryšių technologijas siekiant palengvinti posėdžių rengimą ir įrodymų rinkimą – žr. 8 straipsnį ir 9 straipsnio 1 dalį;
- teisinis atstovavimas neturėtų būti privalomas – žr. 10 straipsnį;
- teismas turėtų užtikrinti, kad išlaidos, kurias būtų galima išieškoti iš pralaimėjusios šalies, būtų proporcingos atsižvelgiant į ieškinio vertę – žr. 16 straipsnį.

Kaip matyti iš reglamento teksto, ankstesniame punkte nurodyti principai buvo iš tikrųjų priimti ir jie yra svarbus procedūros pagrindas.

⁽¹¹⁾ 2005 m. lapkričio 29 d. pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas Tarybai Nr. 15054/05; JUSTCIV 221 / CODEC 1107.

1.4.3. Iš dalies pakeistas Europos reglamentas dėl ieškinių dėl nedidelių sumų – apžvalga

2013 m. buvo įvertinta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra⁽¹²⁾ ir tais pačiais metais Europos Komisija paskelbė ataskaitą⁽¹³⁾ ir priėmė pasiūlymą⁽¹⁴⁾ iš dalies keičiantį reglamentą. Pagrindinės išvados buvo tokios, kad procedūra palengvino tarpvalstybinių ginčų dėl nedidelių sumų nagrinėjimą Europos Sąjungoje ir sumažino teismo nagrinėjimo išlaidas bei trukmę. Tačiau ši procedūra buvo nepakankamai taikoma dėl ribotos taikymo srities ir nepakankamo supratimo apie šią procedūrą kai kurių valstybių narių teisinėje praktikoje. Be to, buvo pranešta apie keletą nedidelių taisyklių trūkumų.

2015 m. buvo priimtas Reglamentas Nr. 2015/2421, iš dalies keičiantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų reglamentą. Iš dalies pakeista Europos ieškinių dėl nedidelių sumų reglamento redakcija įsigaliojo 2017 m. liepos 14 d. Svarbiausias pakeitimas – procedūros piniginės ribos padidinimas nuo 2 000 iki 5 000 EUR (2 straipsnis). Daugeliu kitų pakeitimų siekiama sustiprinti nuotolinio ryšio technologijų naudojimą,

įskaitant žodinių bylų nagrinėjimą (8 straipsnis), įrodymų rinkimą (9 straipsnis) ir dokumentų elektroninio įteikimo galimybę (13 straipsnis) ir nuotolinį teismo mokesčių mokėjimą (15a straipsnis).

Kiti pakeitimai yra tai, kad pabrėžta rašytinės procedūros viršenybė (5 straipsnis), sustiprinta praktinė pagalba šalims (11 straipsnis) ir paaiškinta taisyklė dėl minimalaus peržiūros standarto (18 straipsnis). Įterptos naujos nuostatos dėl reikalavimo, kad teismo mokesčiai turėtų būti proporcingi (15a straipsnis), vykdomojo pažymėjimo kalbos (21a straipsnis) ir teisminių susitarimų vykdymo (23a straipsnis).

Be to, Reglamentu Nr. 2015/2421 iš dalies pakeista viena nuostata dėl teismo mokesčių įpareigojimo⁽¹⁵⁾. Minėto reglamento 17 straipsnyje dabar numatoma taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą tais atvejais, kai prieš mokėjimo nurodymą pateikiamas prieštaravimas ir tenkinamos Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo sąlygos.

⁽¹²⁾ Politikos galimybių socialinio ir ekonominio poveikio vertinimas dėl Europos reglamento dėl ieškinių dėl nedidelių sumų atėties, galutinė ataskaita, RDT-L05-2010, „Deloitte“, Briuselis, 2013 07 19.

⁽¹³⁾ COM(2013) 795 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2013) 794 final.

⁽¹⁵⁾ Reglamentas Nr. 1896/2006.

1.5. ES civilinės teisenos raida ir ryšys su kitomis priemonėmis

1.5.1. Naujų priemonių kūrimas ir egzekvatūros panaikinimas

Po Europos reglamento dėl ieškinių dėl nedidelių sumų priėmimo buvo parengta keletas naujų priemonių ir buvo iš dalies pakeistos esamos priemonės. Europos reglamente dėl ieškinių dėl nedidelių sumų ir Europos mokėjimo įsakymo procedūroje įvesta naujovė – panaikinta egzekvatūra (procedūra, pagal kurią vienos valstybės narės sprendimas gali būti pripažintas tinkamu vykdyti kitoje valstybėje narėje). Tuo tarpu pagrindinėje tarpvalstybinių bylų nagrinėjimo priemonėje – Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente⁽¹⁶⁾ – taip pat buvo panaikinta egzekvatūra, tačiau šis reglamentas neturi savybių, kurios palengvintų ieškinių dėl nedidelių sumų sprendimą. Be to, Briuselio I (naujos redakcija) reglamente pagrindai, kuriais remiantis gali būti atsisakoma pradėti vykdymą vykdomo valstybėje narėje taikant nacionalinę procedūrą, yra platesni nei tie pagrindai, kurie atitinkamai taikomi Europos reglamente dėl ieškinių dėl nedidelių sumų ir Europos mokėjimo įsakymo procedūroje, ir dėl to gali paspartėti vykdymas. Šio vadovo 7 skyriuje kalbama apie apeliaciją ir peržiūrą.

1.5.2. Sąveika su kitomis priemonėmis – Europos mokėjimo įsakymas ir Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas

Du reglamentai, kurie yra labiausiai susiję su Reglamentu dėl ieškinių dėl nedidelių sumų, yra Europos mokėjimo įsakymo procedūra ir Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas, nurodyti šio vadovo 1.5.1 punkte. Dėl Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros ir Europos mokėjimo įsakymo procedūros buvo deramasi tuo pačiu laikotarpiu ir tai buvo pirmosios dvi vienodos Europos civilinės procedūros. Nors Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra taikoma ir ginčijamiems, ir neginčijamiems ieškiniams tarpvalstybinėse bylose, kurių vertė ne didesnė kaip 5 000 EUR, Europos mokėjimo įsakymo procedūra taikoma tik neginčijamiems ieškiniams, tačiau jos taikymas neapsiriboja didžiausia suma. Kaip aprašyta šio vadovo 1.4.3 punkte, šių dviejų priemonių santykis yra nustatytas Europos mokėjimo įsakymo procedūros reglamento 17 straipsnyje, kuriame nurodoma Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, jei byloje prieštaraujama mokėjimo įsakymui, ir su sąlyga, kad reikalavimui galima taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Be to, specialios taisyklės dėl dokumentų įteikimo, nustatytos Europos mokėjimo įsakymo procedūros reglamente, taikomos kaip numatytosios taisyklės (Europos ieškinių

⁽¹⁶⁾ Reglamentas Nr. 1215/2012.

dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 13 straipsnio 4 dalis). Išsamiau žr. šio vadovo 2.4.3 punktą.

Bruselio I (naujos redakcijos) reglamentas yra svarbus nustatant, kuris teismas turi jurisdikciją pateikti ieškinį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, kaip apibrėžta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 4 straipsnyje. Šiuo tikslu ieškinio A formoje nurodomos šio reglamento jurisdikcijos taisyklės. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 3 straipsnyje – apibrėžiant tarpvalstybines bylas, toliau nurodomas šis reglamentas, siekiant nustatyti šalių faktinę gyvenamąją vietą. Be to, tam tikrus Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje vartojamus terminus reikia aiškinti pagal atitinkamus Bruselio I (naujos redakcijos) reglamente vartojamus terminus, ypač terminą „civiliniai ir komerciniai klausimai“, kaip apibrėžta 2 straipsnio 1 dalyje. Plačiau žr. 2.4.1 punktą.

Kiti dokumentai, kurie yra svarbūs taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, yra reglamentas dėl dokumentų įteikimo (įteikimo reglamentas)⁽¹⁷⁾ ir reglamentas dėl įrodymų rinkimo (įrodymų

reglamentas)⁽¹⁸⁾, kurie taikomi kaip numatytosios taisyklės, nes Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra neapima specialių taisyklių dėl tarpvalstybinio įteikimo ar įrodymų. Taip pat žr. šio vadovo 2.4.2 punktą.

1.5.3. Europos neteisminio ginčų sprendimo ir elektroninio ginčų sprendimo priemonės

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra taip pat turėtų būti vertinama atsižvelgiant į ES civilinės teisės tikslą išspręsti ginčus kuo geriau. Valstybės narės vis didesnę reikšmę įgyja neteisminio ginčų sprendimo sistemos vartotojų srityje ir mažesnės vertės verslo ginčiuose, kuriems gali būti taikoma Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra. Siekiant palengvinti neteisminį ginčų sprendimą, 2008 m. tarpininkavimo direktyvoje⁽¹⁹⁾ nustatomos minimalios tarpininkavimo tarpvalstybiniuose ginčiuose taisyklės. 2013 m. buvo priimti direktyva dėl vartotojų neteisminio ginčų sprendimo (neteisminio ginčų sprendimo direktyva)⁽²⁰⁾ ir reglamentas dėl vartotojų elektroninio ginčų sprendimo (elektroninio ginčų sprendimo reglamentas)⁽²¹⁾. Neteisminio ginčų sprendimo direktyva taikoma tiek

⁽¹⁷⁾ Reglamentas Nr. 1393/2007.

⁽¹⁸⁾ Reglamentas Nr. 1206/2001.

⁽¹⁹⁾ Direktyva 2008/52/EB.

⁽²⁰⁾ Direktyva 2013/11/ES.

⁽²¹⁾ Reglamentas (ES) Nr. 524/2013.

vidaus, tiek tarpvalstybinėms byloms ir apima taisyklės dėl neteisminio ginčų sprendimo subjektų ir procedūrų, informacijos, kuri turi būti teikiama vartotojams ir prekybininkams, ir neteisminio ginčų sprendimo subjektų bei paskirtų nacionalinių institucijų bendradarbiavimo. Elektroninio ginčų sprendimo reglamentu sukurta elektroninio ginčų sprendimo platforma (EGS platforma), per kurią galima pateikti skundus, kad juos spręstų atitinkami kvalifikuoti nacionaliniai neteisminio ginčų sprendimo subjektai⁽²²⁾.

⁽²²⁾ Žr. <http://www.odreurope.com/eu-odr-platform>

2

ANTRAS SKYRIUS

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra: taikymo sritis

Reglamento taikymo sritis išdėstyta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 2 ir 3 straipsniuose. Svarbiausia yra finansinė riba, dalykas ir tarpvalstybinis pobūdis. Jeigu ieškinyje nepatenka į reglamento taikymo sritį, teismas apie tai praneša ieškovui. Išskyrus atvejus, kai ieškovas atšaukia reikalavimą, byla nagrinėjama pagal valstybės narės, kurioje vykdoma procedūra, nacionalines procesines taisykles (4 straipsnio 3 dalis).

2.1. Materialinė reglamento taikymo sritis

Reglamente numatyti du esminiai materialinės Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo srities elementai, t. y. ieškinių, kurie gali būti pateikti pagal šią procedūrą finansinė riba ir pačių ieškinių dalykas. Apskritai, ieškiniai, kurių dalykas atitinka bendrąjį „civilinių ir komercinių“ dalykų aprašymą, patenka į taikymo sritį, tačiau taikomi tam tikri apribojimai ir išimtys. Europos Teisingumo Teismas plačiai išaiškino sąvoką „civilinis ir komercinis“.

2.1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų finansinė riba

Nuo pat pakeitimų, priimtų Reglamentu Nr. 2015/2421 (žr. šio vadovo 1.4.3 punktą), Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra taikoma ieškiniams, kurių suma neviršija 5 000 EUR. Panašios viršutinės ribos, nors verčių intervalai atskirose valstybėse

narėse skiriasi, taip pat taikomos nacionalinėse ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrose. Ši riba taip pat taikoma priešieškiniams, o jei priešieškinyje viršija ribą, tiek ieškinyje, tiek priešieškinyje nagrinėjami pagal nacionalinę procesinę teisę (5 straipsnio 7 dalis).

2 straipsnio 1 dalyje išdėstyta, kaip turi būti nustatyta ieškinio vertė. Visų pirma, vertė nustatoma tą dieną, kai ieškinį gauna teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti ieškinį. Antra, ši vertė apskaičiuojama neįtraukiant visų palūkanų, kurios priskaičiuojamos pagal pagrindinį reikalavimą, taip pat neįtraukiant bet kokių išlaidų ir išmokų, kurios gali būti įtrauktos į ieškinį. Ši išimtis nepanaikintų galimybės kelti savarankišką ieškinį, kuris būtų, pavyzdžiui, susijęs tik su jau išmokėtos skolos palūkanomis⁽²³⁾.

2.1.2. Dalykas – piniginis ir nepiginis

Skirtingai nuo Europos mokėjimo įsakymo procedūros, kuri taikoma tik piniginiams reikalavimams, nepiginiams reikalavimams gali būti ieškinio pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą dalykas, o tai reglamentuojanti nuostata yra pateikta 7 dalyje esančioje ieškinio formoje; dėl jos pildymo, žr. šio vadovo 3.2 punktą. Nepiginiu reikalavimu ieškovas gali, pavyzdžiui, siekti įsakymo, kuriuo būtų užkirstas kelias neteisėtam veiksmui, pvz., pažeidimui ar turinės žalos sukėlimui, arba būtų siekiama užtikrinti, kad būtų įvykdytas įsipareigojimas, pvz., prekių pristatymas ar kitas veiksmas vykdamas sutartį. Jei reikalavimas

⁽²³⁾ Žr. toliau 4.5 punktą dėl priešieškinių vertės nustatant, ar ieškinyje patenka į taikymo sritį, ar ne.

yra nepiniginis, jam turi būti suteikta vertė, atitinkanti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros finansinę ribą.

2.1.3. Dalykas – neįtraukti dalykai

2.1.3.1. Bendrosios išimtys

Reglamente tam tikri dalykai neįtraukiami į materialinę Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo sritį, kurie kitu atveju galėtų būti laikomi įtrauktini į „civilinių ir komercinių klausimų“ sritį. Jie nurodomi kaip pajamų, muitų ir administraciniai klausimai, taip pat kaip valstybės atsakomybė už veiksmus ar neveikimą vykdančios valstybės valdžią, dar vadinamą *acta iure imperii*. Jei ieškinys susijęs su tokiais neįtrauktais dalykais, teismas, kuris jį gauna, paprastai turi jį atmesti savo iniciatyva kaip nepatenkantį į Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo sritį.

2.1.3.2. 2 straipsnio 2 dalimi konkrečiai neįtraukti dalykai

Be to, reglamente nurodoma, kad jis netaikomas tam tikriems kitiems konkrečioms klausimams, kurie būtų priskirtini civiliniams ir komerciniams klausimams. Šios išimtys, kurios yra platesnės negu Europos mokesčių įsakymo reglamente nurodytos išimtys ir nėra visiškai į jas panašios, yra išsamiai aprašytos 2 straipsnio 2 dalyje ir pateikiamos pridedamame langelyje.

- (a) fizinių asmenų statusas ar teisnumas;
- (b) nuosavybės teisės, kylančios iš santuokinių santykių, arba iš santykių, kurie pagal tokiems santykiams taikytinus įstatymus turi panašų turinį kaip santuoka;
- (c) išlaikymo prievolės, kylančios iš šeimos santykių, tėvystės, santuokos ar giminingumo;
- (d) testamentai ir paveldėjimas, įskaitant išlaikymo prievoles, atsirandančias dėl mirties;
- (e) bankrotas, bylos, susijusios su nemokių bendrovių ar kitų juridinių asmenų likvidavimu, teisminiai susitarimai, kompromisiniai susitarimai ir analogiški procesai;
- (f) socialinė apsauga;
- (g) arbitražas;
- (h) darbo teisė;
- (i) nekilnojamojo turto nuoma, išskyrus bylas, susijusias su piniginiiais reikalavimais; arba
- (j) privatumo ir su asmeniu susijusių teisių pažeidimai, įskaitant šmeižtą.

2.1.4. Dalykas – įtraukti dalykai

2.1.4.1. Civiliniai ir komerciniai klausimai – bendra

Dalykas, kuris patenka į Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros materialinę taikymo sritį, iš esmės susijęs su tuo, kas laikoma civiliniais ir komerciniais klausimais. Kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalyje, reglamento tikslais šios sąvokos reikšmė nepriklauso nuo to, kuris teismas dalyvauja nagrinėjant ieškinį, ir nuo bet kurios valstybės narės nacionalinės teisės. Ji taip pat turi būti suprantama taip, kad atitiktų savarankišką žodžių, naudojamų kitose ES priemonėse, įskaitant Briuselio I (naujos redakcijos) ir Europos mokėjimo įsakymo reglamentus, aiškinimą.

2.1.4.2. Civilinių ir komercinių klausimų reikšmė

Sąvoka reglamente nėra apibrėžta, tačiau apskritai suprantama, kad civiliniai ir viešosios teisės klausimai skiriasi, o Europos Teisingumo Teismas priėmė keletą sprendimų, kuriais nustatoma, kokio masto yra šis skirtumas ir kokią jis turi poveikį skirtingų dokumentų kontekste. Nepaisant skirtumo, ETT nusprendė, kad yra tam tikrų viešosios teisės klausimų, kurie vis dėlto būtų priskiriami civiliniams ir komerciniams klausimams. Tai priklauso nuo ETT priimtų sprendimų aiškinant kitus dokumentus, ypač Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentą ir jo pirmtakus. Išsamesnė informacija apie šiuos sprendimus pateikta 2.1.5 punkte.

2.1.5. Civiliniai ir komerciniai klausimai – ESTT aiškinimas

2.1.5.1. Savarankiška reikšmė

Daugelyje bylų Europos Teisingumo Teismas nusprendė, kad, siekiant užtikrinti, kad teisės ir pareigos, kylančios iš atitinkamų priemonių, būtų taikomos lygiai ir vienodai, sąvoka „civiliniai ir komerciniai klausimai“ negali būti aiškinama tik vienos teisinės sistemos atžvilgiu, tačiau jai turi būti suteikta savarankiška reikšmė, pagrįsta atitinkamų ES teisės aktų tikslais ir struktūra bei bendrais principais, kylančiais iš nacionalinių teisinių sistemų visumos. Teisingumo Teismas apskritai nusprendė, kad sprendžiant, ar ginčas yra civilinis ir komercinis, svarbūs du elementai:

- ginčo dalykas, taigi, veiksmų pagrindas ir pobūdis; ir
- dalyvaujančios šalys ir jų tarpusavio santykių pobūdis.

Dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pareikštos nuomonės šiuo klausimu žr. *Apostolides prieš Orams*⁽²⁴⁾ bylą, kurioje teismas

apibendrino poziciją dėl Briuselio I reglamento (Briuselio I (naujos redakcijos) reglamento pirmtako) šitaip:

„...reikia prisiminti, kad, siekiant kiek galima geriau užtikrinti, kad teisės ir pareigos, kylančios iš Reglamento Nr. 44/2001 valstybėms narėms ir asmenims, kuriems jis taikomas, būtų lygios ir vienodos, „civiliniai ir komerciniai klausimai“ neturėtų būti aiškinami kaip paprasčiausios nuorodos į vienos ar kitos susijusios valstybės vidaus teisę. Ši sąvoka turi būti laikoma savarankiška sąvoka, kurią reikia aiškinti remiantis, pirma, reglamento tikslais ir struktūra, ir, antra, bendraisiais principais, kylančiais iš nacionalinių teisės sistemų. Dėl savarankiško „civilinių ir komercinių klausimų“ sąvokos aiškinimo tam tikri teismo sprendimai neįtraukiami į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį dėl teisinių santykių tarp šalių ir ieškinio arba ieškinio dalyko...“

2.1.5.2. Ieškiniai, susiję su valdžios institucija

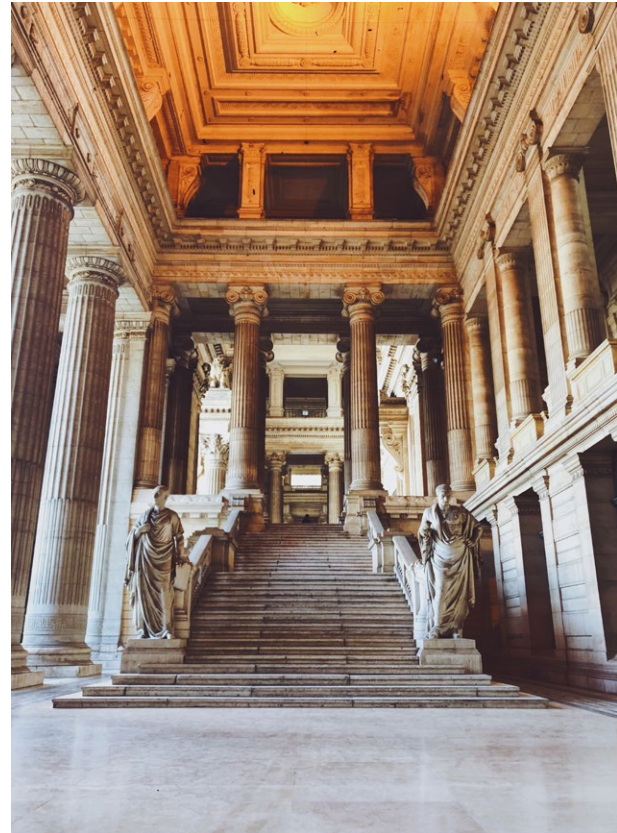
Dėl ieškinių, susijusių su valdžios institucijomis, Teisingumo Teismas nurodė, kad klausimas nėra „civilinis ar komercinis“, kai jis susijęs su valdžios institucijos ir privačiojo asmens ginčais, kai valdžios institucija vykdo viešosios valdžios funkcijas. Todėl Teismas atskyrė

⁽²⁴⁾ (C-420/07[2009] Rink. I-3571), ypač 41 ir 42 punktuose, kuriuose buvo nuoroda, be kita ko, į LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG prieš Eurokontrolę (C-29/76 [1976] Rink. 1541) bylas ir naujausią Lechoritou prieš Dimisiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias (C-292/05 [2007] Rink. I-1519) bylą.

veiksmus, vadinamus *acta iure imperii*, kurie bet kuriuo atveju nėra įtraukiami į „civilinių ar komercinių klausimų“ sąvoką Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslais, ir *acta iure gestionis*, paprastai komercinio pobūdžio ieškinius, kuriuos vykdo valstybė, kurie yra įtraukiami į tą sąvoką. ESTT taip pat pateikė tokių pastabų šiuo klausimu *Apostolides* byloje⁽²⁵⁾:

„... Teisingumo Teismas nusprendė, kad, nors tam tikri ieškiniai tarp valdžios institucijos ir privatinės teisės subjektų gali patekti į šią sąvoką, ieškiniai nėra įtraukiami, jei valdžios institucija veikia vykdydama savo viešuosius įgaliojimus... Kai viena iš bylos šalių vykdo viešuosius įgaliojimus, nes ji vykdo įgaliojimus, nepatenkančius į įprastų teisinių taisyklių, taikomų santykiams tarp privačių asmenų, taikymo sritį, toks ieškinytis neįtraukiamas į civilinius ir komercinius klausimus...“

(25) Cit. 17 išnašoje.

2.1.5.3. Skirtumą atskleidžiančios ESTT bylos

Praktikoje ne visada lengva atskirti tas bylas, kurioms taikoma „civilinių ir komercinių klausimų“ sąvoka, ir tas bylas, kurioms ji netaikoma. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas tai išnagrinėjo daugelyje konkrečių bylų, kurių pavyzdžiai pateikti toliau.

Ieškiniai, kurie, ESTT sprendimu, yra „civiliniai ir komerciniai“:

Byloje *Sonntag prieš Waidmann* (byla C-172/91, Rink. 1993, I-1963) ieškinyje kompensuoti asmeniui padarytą žalą, sukeltą dėl nusikalstamos veikos, yra civilinis. Tačiau toks veiksmas nepatenka į sąvoką „civiliniai ar komerciniai klausimai“, kai žalą sukėlęs subjektas turi būti laikomas viešąja institucija, vykdančia viešuosius įgaliojimus (toku atveju mokinius prižiūrintis mokytojas nebuvo laikomas „vykdančiu viešuosius įgaliojimus“).

Byloje *Verein für Konsumenteninformation prieš Karl Heinz Henkel* (byla C-167/00, Rink. 2002, I-8111) ieškinyje, kurį vartotojų apsaugos organizacija inicijavo kaip prevencinį veiksma, kad prekyautojas negalėtų naudoti nesąžiningų sutarčių sąlygų su privačiais asmenimis.

Byloje *Gemeente Steenbergen prieš Baten* (C-271/00, Rink. 2002, I-10489), ieškinyje, remiantis regreso teise, kuriuo viešojo institucija siekia iš asmens, kurio veiklą reglamentuoja privatinė teisė, išieškoti sumas, kurias ji, teikdama socialinę pagalbą, sumokėjo išsiskyrusiam

sutuokiniui ir to asmens vaikui, su sąlyga, kad šio ieškinio pareiškimo pagrindas ir išsamios taisyklės reglamentuojami pagal išlaikymo prievolių bendrąsias teisės normas. Tačiau, jei ieškinyje pagal regreso teisę grindžiamas nuostatomis, kuriomis įstatymų leidėjas viešajai institucijai suteikė nuosavą prerogatyvą, šis ieškinyje negali būti laikomas įtrauktas į „civilines bylas“.

Byloje *Préservatrice foncière TIARD prieš Nyderlandus* (byla C-266/01, Rink. 2003, I-4867) ieškinyje, kuriuo valstybė siekia priversti asmenį, kurio veiklą reglamentuoja privatinė teisė, vykdyti privatinės teisės garantijos sutartį, kuri buvo sudaryta tam, kad trečiajam asmeniui būtų suteikta garantija, kurios reikalauja ir kurią nustato ta valstybė, jei kreditoriaus ir garanto teisiniai santykiai pagal garantijos sutartį nereiškia, kad valstybė naudojasi įgaliojimais, viršijančiais tuos, kurie taikomi pagal privačių asmenų santykiams taikomas taisykles.

Byloje *Frahul SA prieš Assitalia* (byla C-265/02, Rink. 2004, I-1543) teisinis subrogacijos ieškinyje importuotojui, kuris turėjo sumokėti muitą garantijos teikėjui, sumokėjusiam šiuos mokesčius muitinei vykdant garantijos sutartį, pagal kurią jis įsipareigojo muitinei garantuoti, kad eksportorius, kuriam iš pradžių pagrindinis skolininkas buvo nurodęs sumokėti skolą, sumokės minėtus muitus, turi būti laikomas atitinkančiu „civilinių ir komercinių klausimų“ sąvoką.

Byloje *Apostolides* (žr. pirmiau) reikalavimas pripažinti ir įvykdyti pavedimą sumokėti nuostolius už neteisėtą žemės valdymą, grąžinti

tą žemę ir atstatyti į pradinę būklę ir nutraukti bet kokią kitą neteisėtą įsikišimą, kai pagrindinėje byloje ieškinys yra tarp asmenų, ir jis nėra pateikiamas dėl elgesio ar procedūrų, kurių metu viena iš bylos šalių naudojami viešaisiais įgaliojimais, o dėl asmenų vykdomų veiksmų.

Byloje *Realchemie Nederland BV prieš Bayer CropScience AG* (byla 406/09, ECLI:EU:C:2011:668) reikalavimas pripažinti ir įvykdyti teismo sprendimą dėl baudos sumokėjimo, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi civilinėje ir komercinėje byloje priimto sprendimo dėl teisės į intelektualinę nuosavybę, kurią akcinė bendrovė turėjo kaip privačios teisės objektą, pažeidimo.

Byloje *Pula Parking d.o.o. prieš Sven Klaus Tederahn* (C-551/159, ECLI:EU:C:2017:193) vykdymo procesas, kurį inicijavo vietinei valdžios institucijai priklausanti įmonė fiziniam asmeniui, kurio faktinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, šiuo tikslu: išieškoti nesumokėtą skolą už automobilio statymą viešoje automobilių stovėjimo aikštelėje, kurios valdymą ši institucija perdavė šiai įmonei; šis procesas nėra baudžiamasis, bet tik numato atlygį už suteiktą paslaugą, ir yra laikomas civiliniu ir komerciniu klausimu.

Ieškiniai, kurie, ESTT sprendimu, nėra „civiliniai ir komerciniai“:

Byloje *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG prieš Eurokontrolę*, žr. pirmiau, ieškinys, kurį pateikė tarptautinės sutarties pagrindu sukurta viešojo sektoriaus institucija, kad susigrąžintų iš privačios šalies mokesčius už jos įrangos ir paslaugų naudojimą, kai toks naudojimas buvo privalomas ir mokesčiai buvo nustatyti vienašališkai.

Byloje *Nyderlandai prieš Rüffer* (C-814/79, Rink. 1980, 3807) ieškinys, kurį pateikė viešojo sektoriaus institucija, atsakinga už viešųjų vandens kelių eismo kontrolę, vykdamą savo viešuosius įgaliojimus ir pareikalavusi iš laivo savininko išieškoti išlaidas, patirtas pašalinant iš vandens kelių po laivų susidūrimo likusias duženas.

Byloje *Lechoritou prieš Dimosiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias*⁽²⁶⁾, žr. pirmiau, ieškinys, kurį pateikė karinių pajėgų sukeltų karo žudynių aukų ir išgyvenusių asmenų atstovai, norintys gauti kompensaciją iš atitinkamos valstybės.

(26) Minėta 17 išnašoje.

2.2. Geografinė reglamento taikymo sritis

2.2.1. Bendroji geografinė taikymo sritis

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamentas taikomas visose valstybėse narėse, išskyrus Daniją (38 konstatuojamoji dalis).

2.2.2. Tarpvalstybinės bylos

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra taikoma tik toms byloms, kurios apibrėžiamos kaip „tarpvalstybinės“, tai yra bylos, kuriose bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje kreipiamasi į teismą pateikiant ieškinį; apibrėžimą žr. 3 straipsnio 1 dalyje. Iš dalies keičiančio Reglamento Nr. 2015/2421 5 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad tarpvalstybine byla turėtų būti laikoma tokia byla, kai bent vienos iš šalių nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kuri *privalo laikytis* šio reglamento, ir ji nesutampa su valstybe nare, kurioje buvo kreiptasi į teismą. Pridėta nuostata „privalo laikytis šio reglamento“ reiškia, kad tokia situacija nesusidaro, kai šalis, kurios nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta nėra valstybėje narėje, kurioje buvo kreiptasi į teismą, įprastai arba nuolat gyvena Danijoje.

3 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad atitinkamas momentas, skirtas nustatyti, ar byla yra tarpvalstybinė byla, yra data, kurią kompetentingas

teismas gauna ieškinio formą. Reikėtų nepamiršti, kad šios sąlygos faktinis pagrindas turi būti nurodytas A ieškinio formos 5 dalyje.

2.2.2.1. Ne ES valstybėje narėje gyvenantys ieškovai

Atsižvelgiant į sąvokos „tarpvalstybinis“ apibrėžtį ir atsižvelgiant į jurisdikcijos nuostatų, pateiktų Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente, poveikį, tam tikromis aplinkybėmis ieškovas, kurio nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra ne ES valstybėje narėje, gali turėti galimybę pasinaudoti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra prieš atsakovą, kurio nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Europos Sąjungoje. Taip būtų tuo atveju, kai atsakovo nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje įsikūręs kompetentingas teismas, nes ta šalis nėra toje pačioje valstybėje kaip ir teismas, ir tai atitinka 3 straipsnio 1 dalies sąlygas.

2.2.2.2. Ne ES valstybėje narėje gyvenantys atsakovai

Be to, ieškovas, kurio nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei kompetentingas teismas, gali pareikšti ieškinį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą atsakovui, kurio nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra ne Europos Sąjungoje. Pagrindas, kuriuo remiantis ES teismas galės priimti jurisdikciją šiuo tikslu, bus nustatytas atitinkamoje ES priemonėje, ypač Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente.

2.3. Taikymas laiko atžvilgiu

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamentas taikomas visose valstybėse narėse, išskyrus Daniją, nuo 2009 m. sausio 1 d. Tačiau pagal šią procedūrą galima pateikti ieškinį net jei jis yra iki tos datos, su sąlyga, kad reikalavimas, kuriuo grindžiamas ieškinys, nebuvo išspręstas remiantis senatimi arba kad pagal taikytiną teisę nebuvo praėjęs joks senaties terminas. Reglamentu Nr. 2015/2421 padaryti pakeitimai taikomi nuo 2017 m. liepos 14 d.

2.4. Kitų ES priemonių taikymas

2.4.1. Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas

2.4.1.1. Jurisdikcijos taisyklės

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamente nėra nuostatų dėl jurisdikcijos, todėl norint nustatyti teismų kompetenciją, kaip apibrėžta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 4 straipsnyje, turi būti taikomos Briuselio I (naujos redakcijos) reglamento taisyklės. Išsamesnis paaiškinimas apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros veikimą pateikiamas skyriaus apie procedūros pradžią 3.1.1 punkte.

2.4.1.2. Teismo sprendimų pripažinimas ir įgyvendinimas

Vienas iš pagrindinių Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros bruožų yra egzekvatūros panaikinimas, o tai reiškia, kad pagal procedūrą priimtas teismo sprendimas yra pripažįstamas ir gali būti vykdomas kitoje ES valstybėje narėje, o sprendimo turėtoji nereikia gauti teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu. Kaip nurodyta 1.5.1 punkte, egzekvatūra taip pat buvo panaikinta pagal Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentą, tačiau atsisakymo vykdyti pagal nacionalinę procedūrą pagrindai pagal Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentą yra platesni. Reglamente yra numatyta atskira vykdymo procedūra, kuri vėliau pateikiama šio vadovo skyriaus, kuriame aptariamas šis klausimas, 8.2 punkte. Pažymėtina, kad Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente pateiktas nuostatas dėl pripažinimo ir vykdymo vis dar galima panaudoti pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą priimtam sprendimui vykdyti, o pasirinkimas, kokią procedūrą taikyti, lieka asmeniui, kuris turi teisę priimti sprendimą.

2.4.2. Įteikimo ir įrodymų reglamentas

Kiekvienas iš šių reglamentų taikomas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai, atsižvelgiant į tai, kad jie paprastai taikomi civiliniams procesams, kai dokumentai turi būti perduodami iš vienos ES valstybės narės į kitą ir įrodymai turi būti paimami vienoje ES valstybėje narėje iš kitos (taip pat žr. šio vadovo 1.5.2 punktą). Tačiau Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamente

yra tam tikrų nuostatų, susijusių su dokumentų įteikimu ir įrodymų rinkimu, kurios yra svarbesnės už kitų priemonių bendrąsias nuostatas (atitinkamai 13 ir 9 straipsniai). Jame taip pat nurodomos tam tikros nuostatos, susijusios su dokumentų įteikimu, kurios yra įtrauktos į Europos mokėjimo įsakymo reglamentą ir kurios taip pat yra viršesnės už įteikimo reglamento taisyklės tiek, kiek jos skiriasi (13 straipsnio 4 dalis).

2.4.3. Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo reglamentai

2.4.3.1. Panašumai su Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra ir jų skirtumai

Tam tikru mastu šiuos du reglamentus galima grupuoti kartu su Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, nes jie turi keletą pagrindinių bruožų, pvz., supaprastintas pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo taisyklės panaikinant egzekvatūrą ir nuostatą dėl priimtų sprendimų ir pagal atitinkamas procedūras išduotų pažymėjimų peržiūros, kai nesilaikoma tam tikrų minimalių standartų. Šiuo tikslu, išskyrus ankstesniame papunktyje nurodytus įteikimo klausimus, Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje perimamos iš Europos vykdomojo rašto reglamento tam tikros taisyklės, susijusios su sprendimų, taikomų pačiai Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai, peržiūra.

Kitas bendras šių trijų reglamentų bruožas yra tai, kad jie praktiškai įgyvendina teismo sprendimų civilinėse bylose abipusio pripažinimo principą. Jų pagrindinis tikslas – supaprastinti ir paspartinti tarpvalstybinį kreditorių teisių pripažinimą ir vykdymą Europos Sąjungoje. Šiuo atžvilgiu jie prisideda prie tikros teisingumo erdvės kūrimo Europos Sąjungoje ir bendrosios rinkos įgyvendinimo. Kiekvienas reglamentas turi skirtingą taikymo sritį – ne visus juos galima taikyti visose tarpvalstybinėse civilinėse bylose.

Be to, nors trys reglamentai yra panašūs, tarp jų yra vienas labai svarbus skirtumas. Pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamentą, skirtingai nei pagal Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo reglamentus, nagrinėjamos tiek bylos, kuriose atsakovas ginasi, tiek bylos, kuriose atsakovas nesigina. Todėl būtina, kad potencialus ieškovas iš pradžių priimtų sprendimą dėl to, kokią procedūrą yra geriausia naudoti, ir toks sprendimas labai priklausys nuo konkrečių kiekvienos bylos aplinkybių, ypač nuo to, ar yra tikėtina, kad dėl ieškinio atsakovas ginsis, ar ne, ir, žinoma, nuo atitinkamo ieškinio vertės.

2.4.3.2. Europos vykdomojo rašto, Europos mokėjimo įsakymo ir Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros palyginimas

Europos vykdomasis raštas tinka tik tuomet, kai reikia įvykdyti teismo sprendimą byloje, kur atsakovas nesigina, nes priimtas teisminis

susitarimas, arba kai prievolė yra nustatyta kaip oficialus dokumentas, kuris yra vykdytinas kilmės valstybėje narėje. Europos vykdomojo rašto reglamente apibrėžiama, kas šiuo atveju yra byla, kurioje nesiginama; iš esmės tai yra byla, kurioje gynyba niekada nebuvo pasiūlyta, o sprendimas buvo priimtas *in absentia* arba už akių, arba kai byla buvo iš pradžių ginamasi, bet vėliau gynyba buvo atšaukta.

Europos mokėjimo įsakymas – ši procedūra yra ypač tinkama ieškovui, pateikiančiam pretenziją, jei dėl ieškinio nėra ginamasi; ieškovas paraišką pateikia teismui, kuris, priėmęs paraišką, išduoda įsakymą ir įteikia jį atsakovui, kuris gali pateikti pranešimą apie protestą, tačiau tada pagal Europos mokėjimo įsakymo procedūrą nėra jokios tolesnės teismo procedūros, kadangi, jei atsakovas paprasčiausiai prieštarauja įsakymui, byla nebenagrinėjama pagal Europos mokėjimo įsakymą, bet yra nagrinėjama pagal įprastines civilinio proceso taisykles; jei atsakovas neprieštarauja įsakymui, kai jis yra įteikiamas, ieškovas gali imtis tokių vykdymo užtikrinimo priemonių, kurios gali būti reikalingos mokėjimui užtikrinti. Ši procedūra ypač tinka ieškovams, kurie turi daug ieškinių, pavyzdžiui, energijos tiekimo ir panašių įmonių, kurios teikia reikalavimus nemokantiems klientams, atveju.

Nors Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo taikymo sritis yra panaši, skirtumas tarp jų yra tas, kad Europos vykdomasis raštas patvirtina, kad vidaus procedūros rezultatas yra tinkamas vykdymui kitoje valstybėje narėje, o Europos mokėjimo įsakymas yra savarankiška ES procedūra, kuria iš esmės vadovaujamosi vienodai

visose valstybėse narėse. Kreditorius turi nuspręsti, kurią iš šių procedūrų nori naudoti reikšdamas reikalavimą, kuris nebus užginčytas, arba yra tikėtina, kad jis nebus užginčytas. Europos mokėjimo įsakymas ypač naudingas kreditoriui, norinčiam pateikti pretenzijas keliose valstybėse narėse, nes tada jam reikia suprasti tik vieną procedūrą, o ne skirtingas procedūras kiekvienos atitinkamos valstybės narės vidaus sistemose.

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra – šią procedūrą reikia atskirti nuo kitų dviejų procedūrų, nes ji taikoma tiek bylose, kuriose atsakovas ginasi, tiek bylose, kuriose atsakovas nesigina, kai ieškinio vertė yra ne didesnė kaip 5 000 EUR; taigi procedūrą galima taikyti tarpvalstybinėms byloms, kai toks reikalavimas yra ginčijamas. Kai ieškovas mano, kad atsakovas nesigins, geriau naudoti Europos mokėjimo įsakymo procedūrą ir tai bus vienintelė galima taikyti savarankiška ES procedūra, taikoma tarpvalstybiniais reikalavimams, viršijantiems 5 000 EUR.

2.4.4. Kitos ES priemonės

Būtina nepamiršti, kad yra įvairių ES priemonių, kurios bus pagal jų nuostatas taikomos ieškiniams pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, atsižvelgiant į materialinę reglamento taikymo sritį. Du pavyzdžiai – reglamentai „Roma I“ ir „Roma II“ dėl taikytinos teisės atitinkamai sutarčių ir nesutartinėse bylose. Viena iš šių reglamentų pateiktomis taisyklėmis bus nustatyta, kuri teisė turi būti taikoma atsižvelgiant į ieškinį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių

sumų nagrinėjimo procedūrą, kaip ir ieškinio pagal bet kurią kitą procedūrą atveju.

Nagrinėjantys ieškinius pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą taip pat turės atsižvelgti į tai, kad, atsižvelgiant į konkretų ieškinio dalyką, gali būti ir kitų ES priemonių, kurios bus taikomos tam klausimui. Pavyzdžiui, ieškinys gali patekti į ES vartotojų apsaugos priemonių taikymo sritį ir, jei taip, jų nuostatos gali turėti įtakos ieškinio šalių teisėms ir pareigoms, jei ieškinys ginčijamas. Šio vadovo 1.5.3 punkte buvo pabrėžtos ES taisyklės dėl neteisinio ginčų sprendimo ir elektroninio ginčų sprendimo ir buvo paminėta galimybė pateikti vartotojo pretenziją per elektroninio ginčų sprendimo platformą, jei taikytina.

2.5. Ryšys su nacionaline teise

2.5.1. Nacionalinė proceso teisė

Nacionalinės teisės aktai dviem būdais atlieka vaidmenį Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje. Pirma, kalbant apie pačią procedūrą, reglamente aiškiai nurodoma, kad, išskyrus tas išimtis, kurios numatytos reglamente, Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra turi būti reglamentuojama pagal valstybės narės, kurioje vykdoma procedūra, proceso teisę (26 straipsnis). Antra, reglamente konkrečiai numatoma, kad nacionaliniai teisės aktai taikomi tam tikruose konkrečiuose procedūros etapuose; tokių atvejų

pavyzdžiai yra tai, ar yra skundas dėl sprendimo pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (17 straipsnis), ar jo nėra, ir situacija, kai priešieškinis viršija Europos ieškinio dėl nedidelės sumos finansinę ribą⁽²⁷⁾. Antra, nacionalinė proceso teisė taip pat turės būti taikoma atsižvelgiant į reglamento tikslus, išdėstytus reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje. Reikėtų nepamiršti, kad nacionalinė proceso teisė neturėtų būti taikoma prieštaraujant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai, tačiau ji turėtų būti taikoma taip, kad būtų pagerintas pačios Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslų įgyvendinimas.

⁽²⁷⁾ Žr. toliau 9.2 punktą dėl informacijos, kuri turi būti pateikta apie nacionalinę proceso teisę Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslais.

Tai taip pat išreiškta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, susijusioje su panašiomis Europos mokėjimo įsakymo reglamento nuostatomis. Kalbant apie nuostatą dėl teismo mokesčių ir išlaidų pagal šį reglamentą ir nacionalinės teisės nuostatas, ESTT nusprendė, kad gali būti taikoma nacionalinė teisė, jei tos taisyklės yra ne mažiau palankios nei tos, kurios reglamentuoja panašius vidaus ieškinius, ir dėl jų nėra neįmanoma arba pernelyg sunku pasinaudoti Europos Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (Byla C-215/11 *Iwona Szyrocka prieš SiGer Technologie GmbH*, ECLI:EU:C:2012:794). Toje pačioje byloje ESTT nusprendė, kad vidaus taisyklė dėl išlaidų padalijimo tais atvejais, kai ieškovas gauna tik dalį ieškiniu reikalautos sumos, neprieštaruja Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros 16 straipsnyje nustatytai taisyklei „moka pralaimėjusi šalis“, jei ta taisyklė yra ne mažiau palanki nei nacionalinėms byloms ir neskatina ieškovo nesinaudoti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra (byla C-554/17 *Rebecka Jonsson prieš Société du Journal L'Est Républicain*, ECLI:EU:C:2019:124).

2.5.2. Nacionalinė materialinė teisė

Atskirai nuo šios bendros procesinės padėties, nacionalinė materialinė teisė greičiausiai turės būti taikoma bet kokio ieškinio dalykui. Tačiau taikytina teisė negali būti valstybės narės, kurioje kreipiamasi į teismą pateikiant ieškinį, teisė, atsižvelgiant į tai, kuri teisė turi būti taikoma pagal atitinkamas taikytinų teisės aktų taisykles.

3

TREČIAS SKYRIUS

Procedūros pradžia

3.1. Pradžia ir praktinė pagalba

Pagal 4 straipsnį ieškovas pradeda procedūrą užpildydamas A ieškinio formą (1 priedas) ir pateikdamas ją kompetentingam teismui (dėl kompetentingo teismo žr. 3.2 punktą). Ieškinio forma turėtų būti prieinama visuose teismuose ir prieinama per atitinkamas nacionalines interneto svetaines (4 straipsnio 5 dalis). Forma turėtų būti pateikiama paštu arba kitomis ryšio priemonėmis, pvz., faksu arba elektroniniu paštu, kurios priimtinos valstybei narei, kurioje pradėta procedūra. Informacija apie tai, kaip ieškinio formą galima pateikti valstybės narės, kurioje kreiptasi, teisme, yra Europos e. teisingumo portale.

Kadangi pagal reglamento 11 straipsnį valstybės narės privalo užtikrinti, kad šalyje galėtų gauti praktinę pagalbą užpildant formas, tokia pagalba turėtų būti prieinama visose valstybėse narėse, kad būtų galima užpildyti ieškinio formą ir visas kitas formas. Praktinė pagalba yra ypač svarbi, nes advokato ar kito teisininko atstovavimas nėra privalomas (10 straipsnis). 11 straipsnyje nurodyta, kad praktinė pagalba taip pat apima bendrą informaciją apie tai, kurie valstybių narių teismai yra kompetentingi priimti sprendimą. Pagalba turi būti teikiama nemokamai. Pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad valstybės narės teiktų teisinę pagalbą konkrečios bylos teisinio įvertinimo forma. Taikomos įprastinės teisinės pagalbos nuostatos valstybėse narėse. Praktinės pagalbos organizavimas skiriasi įvairiose valstybėse narėse. Daugelyje valstybių narių vietinis Europos vartotojų centras (EVC) atlieka svarbų vaidmenį konsultuodamas dėl procedūros. Praktinė pagalba dėl formų užpildymo

taip pat gali būti prieinama teisme. Pagal 25 straipsnio 1 dalies c punktą Europos Komisijai turi būti pateikta informacija apie praktinės pagalbos organizavimą. Ši informacija pateikiama e. teisingumo portale.

3.2. Kompetentingas teismas

Ieškinio forma turi būti pateikta valstybės narės teismui, turinčiam tarptautinę jurisdikciją (žr. 3.2.1 punktą) ir turinčiam vietos jurisdikciją (žr. 3.2.2 punktą) pagal 4 straipsnio 1 dalį.

3.2.1. ES taisyklės dėl jurisdikcijos – Briuselis I (nauja redakcija)

Taikomos taisyklės yra nustatytos Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente. Tai reiškia, kad norint nustatyti, kuriam teismui turi būti siunčiamas ieškinys, reikės iš pradžių apsvarstyti, kokia taisyklė ar taisyklės dėl jurisdikcijos taikomos ginčui, kuriuo grindžiamas ieškinys. Taikytina taisyklė ar taisyklės priklausys nuo konkrečių kiekvienos situacijos faktų, o vienas iš pagrindinių skirtumų yra tas, ar ieškinys kyla dėl sutartinio įsipareigojimo ar nesutartinės prievolės, pavyzdžiui, prievolės, atsirandančios dėl atsakovo kaltės ar aplaidumo, dėl kurio ieškovas patyrė nuostolių, sužalojimų ar žalos.

Ieškinio formos 4 dalyje pateikiamas neišsamus jurisdikcijos priežasčių sąrašas ir nuorodos į atitinkamą e. teisingumo portalo skyrių, kuriame nagrinėjamas Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentas.

3.2.1.1. Jurisdikcija byloje, susijusiose su vartotojais

Pagal Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentą nustatomos specialios jurisdikcijos taisyklės, taikomos byloms, kuriose dalyvauja vartotojai. Vartotojas apibrėžiamas kaip asmuo, kuris neveikia verslo tikslais. Tam tikromis aplinkybėmis vartotojas gali turėti teisę pareikšti ieškinį valstybės narės, kurioje yra jo nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta, teismui, kuris pagal nacionalines taisykles turi jurisdikciją priimti Europos ieškinius dėl nedidelių sumų. Daugeliu atvejų tai bus vartotojo miesto ar miestelio teismas. Tai taip pat svarbu kitoms byloms, susijusioms su vartotojais, įskaitant įmonės ieškinį vartotojui, individualaus „vartotojo“ ieškinį kitam vartotojui, taip pat įmonių tarpusavio ieškinius.

„Vartotojų“ jurisdikcijos taisyklės Briuselio I (naujos redakcijos) reglamente

Briuselio I (naujos redakcijos) reglamento 17–19 straipsniuose yra specialios jurisdikcijos taisyklės, susijusios su vartotojų sutartimis.

Jei sutartis buvo

- sudaryta dėl prekių pardavimo išsimokėtinai grąžinamo dalinių įmokų kredito sąlygomis,
- sudaryta dėl paskolos arba dėl kitos formos kredito, kuris turi būti grąžintas dalimis, arba
- sudaryta vartotojo su įmone, vykdančia komercinę veiklą arba tokią veiklą nukreipiančia bet kuria priemone, pvz., reklama, į valstybę narę, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta,

vartotojas gali pateikti ieškinį pagal sutartį

- valstybės narės, kurioje yra įmonės buveinė, teismuose, arba
- vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismuose,

ir verslas gali pareikšti ieškinį vartotojui pagal sutartį tik tos vietos, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose. Bet

kuriuo atveju priešieškinį galima pareikšti teismui, kuriame yra pradinis ieškinys.

Negalima keisti šių jurisdikcijos nuostatų vartotojo ir įmonės susitarimu, nebent

- susitarimas sudarytas po to, kai kilo ginčo dalykas;
- toks susitarimas leidžia vartotojui pateikti ieškinį kituose teismuose nei nurodyta taisyklėse; arba
- susitarimas sudarytas tarp vartotojo ir įmonės, kurios buveinė yra toje pačioje valstybėje narėje, ir susitarimu suteikiama jurisdikcija tos valstybės narės teismams ir neprieštaraujama tos valstybės įstatymams.

Pastabos:

1. Jei sutartis, iš kurios kyla ieškinys, yra tarp vartotojo ir įmonės, kuri, nors ir neturi buveinės toje pačioje valstybėje narėje, kaip ir vartotojas, bet turi filialą ar įstaigą vienoje iš valstybių narių, o ginčas kyla dėl filialo, agentūros ar įstaigos veiklos, laikoma, kad įmonė turi buveinę toje pačioje valstybėje narėje kaip ir vartotojas.
2. Specialios vartotojų taisyklės netaikomos transporto sutarčių atveju; tačiau jos taikomos tais atvejais, kai sutartis

sudaroma už įskaitytą kainą ir pagal ją numatoma ir kelionė, ir apgyvendinimas, kaip pavyzdžiui, yra atostogų kelionės paslaugų paketo atveju.

3. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas išaiškino kriterijų „užsiimti verslu“ tam tikroje valstybėje narėje dėl sutarčių, sudarytų internetu ar per įmones, kurios pritraukia vartotojus per savo interneto svetaines. Svarbiausia byla yra byla C-585/08, *Pammer ir Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740. Reikalavimai, susiję su veiklos nukreipimu į vartotojo valstybę narę, yra tokie: vartojama kita nei įmonės buveinės vietos kalba, prieigos prie įmonės nurodymai teikiami iš kitos valstybės, valiuta, kuri gali būti naudojama sandoriams, telefono numeriai su tarptautiniu kodu, aukščiausio lygio domeno vardo naudojimas ir kiti įrodymai, rodantys, kad verslininkas nukreipė veiklą į kitas valstybes nares, įskaitant valstybę narę, kurioje gyvena vartotojas.

3.2.2. Vietos arba „nacionalinės“ jurisdikcijos taisyklės

Valstybės narės, kurioje kreipiamasi į teismą, nacionalinėmis taisyklėmis nustatomas kompetentingas vietos teismas. Kai kuriose valstybėse narėse paskiriamas konkretus teismas, kuris nagrinėja Europos ieškinius dėl nedidelių sumų, o kitose taikomos įprastinės teritorinės ir dalykinės kompetencijos taisyklės. Atitinkama informacija apie teismą (-us), kuris (-ie) yra kompetentingas (-i) valstybėse narėse, yra prieinama e. teisingumo portale.

3.3. Ieškinio formos naudojimas

Kaip minėta šiame vadove, Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra sukurta numatant, kad ji iš esmės turėtų būti rašytinė procedūra. Todėl procedūra turi būti pradėta naudojant reglamente numatytą ieškinio formą, kuri yra reglamento I priede pateikta A forma (žr. šio vadovo 3.1 punktą). Be informacijos, kuri yra prieinama e. teisingumo portale, pačioje ieškinio formoje nurodoma, ką turi įrašyti ieškovas, ir šiomis gairėmis reikia rūpestingai vadovautis. Tačiau reikia atkreipti ypatingą dėmesį į du konkrečius aspektus, būtent paties ieškinio vertinimą ir klausimą, kaip vertinti palūkanas ieškinio tikslu.

3.3.1. Ieškinio vertinimas

3.3.1.1. Ieškinio nurodymas

Būtina įvertinti ieškinio pagrindą ir sumą, kad būtų galima užpildyta A formos 8 dalį – „*Išsami informacija apie ieškinį*“, kurioje nurodomas ieškinys, ir nustatyti, ar ieškinys iš tikrųjų nevirsija Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros finansinės ribos. Kalbant apie pirmąjį klausimą, labai svarbu, kad kiekvienas atskiras ieškinio elementas ir jo pagrindas būtų kuo aiškiau išdėstyti, turint omenyje, kad atsakovas gali siekti atmesti ieškinį. Ieškinio faktinis pagrindas, kuris turi būti pateiktas ieškinio formos 8 langelyje, turi būti pagrįstas tokiu kiekiu rašytinės medžiagos, kiek jos reikia, kad ieškinį gaunantis teismas galėtų nustatyti ieškinio vertę, ieškinio pagrindą ir teiginį patvirtinančius įrodymus. Jei to nebus padaryta, kyla pavojus, kad teismas gali atmesti ieškinį kaip nepagrįstą arba bent jau pareikalauti iš ieškovo papildomos informacijos, o tai atims laiko ir atidės procedūrą.

3.3.1.2. Ieškinio vertė

Kalbant apie ieškinio vertę, reikėtų nepamiršti, kad finansinė riba taikoma neįtraukiant visų išlaidų, išmokų ir palūkanų, kurios pridėamos prie pagrindinio ieškinio. Jei pagrindiniame ieškinyje yra keletas elementų, jie turėtų būti nurodyti atskirai, tačiau, jei visų kartu paimtų elementų vertė viršija finansinę ribą, ieškiniui nebus taikoma Europos ieškinių dėl

nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, kurios taikymo riba šiuo metu nustatyta ties 5 000 EUR.

3.3.2. Palūkanų traktavimas

Nors ieškinys vertinamas neatsižvelgiant į reikalaujamas palūkanas, palūkanų vertę arba normą vis tiek reikia nurodyti, nes tai sudaro pagrindą, kuriuo remiantis susikaupė arba susikaupia palūkanos prie pagrindinio ieškinio, ir tai reikia nurodyti 7.4 punkto 7 langelyje. Tačiau jei pats ieškinys yra pagrįstas reikalavimu sumokėti palūkanas, tai reikia nurodyti 7.1 punkte, o ieškinio vertė bus nustatoma remiantis tuo pagrindiniu ieškiniu, nors jis teikiamas dėl palūkanų. Tokia situacija gali būti, pavyzdžiui, tada, jei pagrindinis ieškinys teikiamas dėl palūkanų už paskolą, kurios kapitalą atsakovas grąžino.

3.4. Ieškinio pateikimo išlaidos

Daugumoje valstybių narių teismai ima mokesť už ieškinio pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą ir nenagrinės ieškinio, kol nebus sumokėtas mokestis. Tai reiškia, kad pirmiausia reikia nustatyti, ar teismas, kuriam turi būti siunčiamas ieškinys, t. y. teismas, turintis jurisdikciją pagal ES ir nacionalines taisykles, reikalauja sumokėti mokesť už ieškinio pateikimą. Jei taip, kitas žingsnis yra nustatyti, kokio dydžio yra mokestis ir kaip jis turėtų būti sumokėtas. Šią informaciją taip pat galima rasti per vietines interneto svetaines ir taip pat per e. teisingumo portalą. Vadovaujantis 15a straipsniu, teismo mokesčiai

turi būti proporcingi ir neturi būti didesni už mokesčius, imamus už panašias nacionalines procedūras. Turėtų būti galimybė naudotis nuotolinėmis mokėjimo priemonėmis naudojantis a) banko pavedimu; b) kredito arba debeto kortelės mokėjimu; arba c) tiesioginiu mokėjimu iš ieškovo banko sąskaitos.

3.5. Priedai prie ieškinio formos

Kadangi Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra sukurta numatant, kad ji iš esmės turėtų būti rašytinė procedūra, būtina kartu su ieškinio forma išsiųsti visą reikalingą patvirtinamąją medžiagą, kuri būtų pateikiama patvirtinamųjų dokumentų forma. Ši medžiaga reikalinga, kad būtų galima patvirtinti ieškinio vertę, ieškinio pagrindą ir įrodymus, kuriais bus remiamasi, jei dėl ieškinio bus ginamasi, turint omenyje, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra taikoma tiek bylose, kuriose atsakovas ginasi, tiek bylose, kuriose atsakovas nesigina. Visa tai išdėstyta reglamento 4 straipsnio 1 dalyje ir ieškinio formos 8 dalyje. Nors teismas gali prašyti papildomos informacijos iš ieškovo, dėl to žr. 5.2 punktą, jei informacija, gauta su ieškinio forma, kai ji paimama su ieškinio formoje pateikta informacija, yra nepakankama ieškiniui nustatyti, tada kyla pavojus, kad ieškinys gali būti atmestas, todėl pageidautina, kad visa reikalinga informacija būtų pateikiama, kai pateikiama ieškinio forma, visada turint omenyje, kad gali prireikti vertimo ir dėl to gali susidaryti išlaidų.

3.6. Ieškinio siuntimas teismui

Reglamento 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodyta, kad ieškinį galima išsiųsti paštu ir bet kuriomis kitomis ryšio priemonėmis, pvz., faksu arba elektroniniu paštu, kurios priimtinos valstybei narei, kurioje pradėta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra. Informacija apie tai, kokios priemonės priimtinos valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą, yra prieinama e. teisingumo portale.

Ieškovai turės rūpestingai nustatyti, ko ir kokia forma teismas reikalaus pateikti kaip pagalbinės medžiagos, ypač dokumentinės ir kitos medžiagos, kuri gali būti naudojama kaip įrodymas. Ne visi teismai priims nuskaitytas ar kitaip padarytas dokumentinės medžiagos kopijas, ir teismas gali reikalauti originalų pagal nacionalines įrodymų taisykles. Atsižvelgiant į tai, kokia yra tiksli teismo pozicija šiuo atžvilgiu, net jei teismas galėtų priimti ieškinį elektronine forma, gali būti neįmanoma elektroniniu būdu išsiųsti pagalbinės medžiagos, todėl būtų tikslinga siųsti ieškinio formą su dokumentine medžiaga kitomis teismui priimtinais priemonėmis.

3.7. Kalba

Pagal 6 straipsnio 1 dalį ieškinio forma turi būti pateikta teismo kalba, ir tai taip pat taikoma ieškinio formos 8.2 dalyje nurodytų patvirtinamųjų dokumentų aprašymui. Taip pat žr. 4.7 punktą dėl kitų formų ir dokumentų. Būtina pasirūpinti, kad tose valstybėse narėse, kuriose

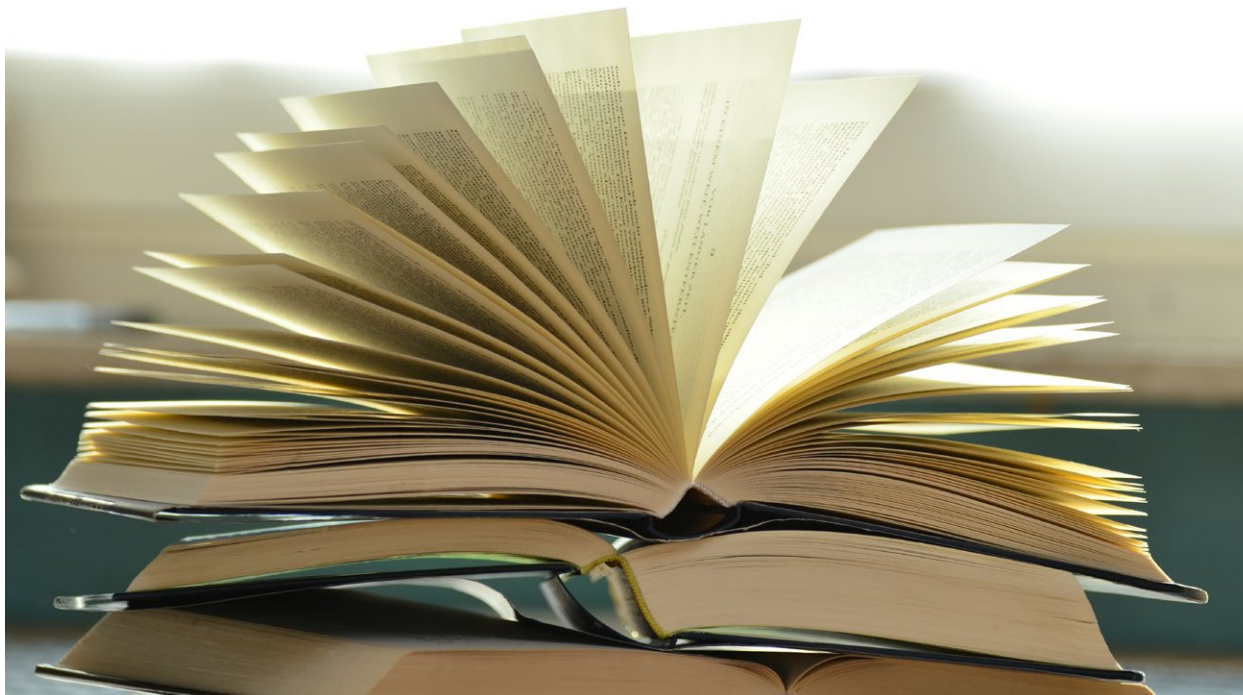
yra kelios oficialiosios kalbos, būtų pasirinkta tinkama kalba. Kai kurios valstybės narės taip pat yra pasirengusios priimti ieškinius kita nei „oficialioji“ kalba. Taip pat reikėtų nepamiršti, kad atsakovas turi teisę atsisakyti priimti ieškinio formą ir dokumentus, jei nesilaikoma atitinkamų įteikimo kalbos reikalavimų; tai išsamiau paaiškinta 4.2 punkte. Ieškinio forma yra prieinama visomis oficialiosiomis ES kalbomis e. teisingumo portale, ir galima naudotis vertimo priemonėmis, jei forma yra užpildyta kita kalba. Pažymėtina, kad, jei vertimas yra būtinas pagal 6 straipsnio 3 dalį, atsakomybė už vertimo pateikimą ir dėl to susijusios išlaidos tenka šaliai, kurios tai padaryti reikalauja teismas. Tas pats taikoma ir tais atvejais, kai šalis atsisakė priimti dokumentą, nes jis nėra tinkama kalba, kaip nurodyta 6 straipsnio 3 dalyje.

3.8. Teisminiai susitarimai

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra iš esmės yra rašytinė procedūra, vykdoma naudojant standartines formas, ir nors jos metu užtikrinama, kad būtų laikomasi terminų ir būtų peržiūrimi faktai ir įrodymai bei kitos valdymo pareigos, teismo ir šalių sąveika gali būti nedidelė. Nepaisant to, pagal 12 straipsnio 3 dalį teismui tenka pareiga siekti susitarimo tarp šalių. Jei žodinis bylos nagrinėjimas vyktų pagal 5 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį (žr. šio vadovo 5.3 ir 5.5 punktus), tai suteiktų gerą galimybę siekti susitarimo. Tačiau ši pareiga neapribojama žodiniu bylos nagrinėjimu, bet ji apima visą ieškinių ir priešieškinių nagrinėjimo procedūrą.

Susitarimas, patvirtintas ar sudarytas teisme ar Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros metu, vykdytinas valstybėje

narėje, kurioje buvo vykdoma procedūra, pripažįstamas ir vykdomas kitose valstybėse narėse pagal 23a straipsnį (žr. toliau 8.6 punktą).

4

KETVIRTAS SKYRIUS

Procedūra, kai teismas gauna ieškinį

4.1. Ieškinio formos, kurią pateikia ieškovas, duomenų taisymas ir pildymas

4.1.1. Teismas patikrina ieškinio formą

Pirmas dalykas, kurį teismas turi atlikti gavęs ieškinio formą ir patvirtinamuosius dokumentus, ir prieš pateikdamas dokumentus atsakovui, yra patikrinti, ar forma buvo tinkamai užpildyta pagal reglamento reikalavimus. Jei forma nėra užpildyta tinkamai ir jei teismas iš pradžių nepripažįsta, kad ieškinys yra nepagrįstas arba visiškai nepriimtinas, tokiu atveju jis gali atmesti ieškinį, teismas gali paprašyti ieškovo užpildyti arba ištaisyti ieškinio formą arba pateikti papildomą informaciją ar dokumentus. Teismas informuoja ieškovą apie tokį atmetimą ir apie tai, ar galima apskųsti tokį atmetimą. Tai išdėstyta 4 straipsnio 4 dalyje.

4.1.2. Teismas informuoja ieškovą, jei ieškinys nepatenka į Europos ieškinijų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo sritį

Jei teismas daro išvadą, kad ieškinys nepatenka į reglamento taikymo sritį, pvz., jis susijęs su dalyku, kuris negali būti ieškinio pagal Europos ieškinijų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą pagrindas, arba jei ieškinio vertė viršija Europos ieškinijų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros finansinę ribą, pagal reglamento 4 straipsnio 3 dalį jis turi apie tai pranešti ieškovui⁽²⁸⁾. Tuomet ieškovas gali nuspręsti atšaukti ieškinį arba, jei jis to nedaro, teismas turi toliau jį nagrinėti pagal atitinkamą nacionalinę procedūrą.

4.1.3. Prašymas ieškovui užpildyti arba ištaisyti ieškinio formą

Toks prašymas turi būti pateikiamas naudojant reglamente numatytą B formą. Forma taip pat gali būti naudojama tais atvejais, kai ieškinio forma nebuvo pateikta teismo kalba, kad būtų paprašyta ieškovo pateikti formą reikiama kalba. Formoje teismas nurodo terminą, iki kurio ieškovas turi pateikti prašomą informaciją arba grąžinti ištaisytą formą. Reglamento 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas gali

⁽²⁸⁾ Jei teismas nusprendžia priimti ieškinį, bet jį nagrinėti pagal atitinkamą nacionalinę procedūrą, jis taip pat turėtų pranešti ieškovui apie šį sprendimą, o kai kurios valstybės narės šiam tikslui taip pat nustatė formą. Apskritai, kai kuriose valstybėse narėse yra nustatytos formos, skirtos naudoti kartu su Europos ieškinijų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, kurios papildo reglamente nustatytas formas.

pratęsti šį terminą išskirtinėmis aplinkybėmis. Jei ieškovas iki to nurodyto termino to nepadaro arba jei forma vis tiek nebūna užpildyta tinkamai arba atitinkama kalba, ieškinys gali būti atmestas. Atmetus ieškinį šiuo pagrindu nėra nusprendžiama dėl ieškinio esmės, ir šį ieškinį galima pakartotinai pateikti kaip Europos ieškinį dėl nedidelės sumos arba pagal atitinkamą nacionalinę procedūrą.

4.2. Ieškinio formos siuntimas atsakovui

4.2.1. Teismas siunčia ieškinio formos A ir C formų kopijas

Kai teismas nusprendžia, kad ieškinį galima nagrinėti kaip Europos ieškinį dėl nedidelės sumos, nesvarbu, ar jis pateiktas pirmine ieškovo pateikta forma, ar pataisius ieškinio formą, ar ieškovui pateikus papildomą informaciją arba dokumentus, teismas siunčia atsakovui pateiktos ieškinio formos ir patvirtinamųjų dokumentų kopiją kartu su C atsakymo forma, kurios pirmąją dalį teismas turi užpildyti⁽²⁹⁾.

4.2.2. Terminas

Teismas privalo išsiųsti šiuos dokumentus atsakovui per 14 dienų po to, kai gavo tinkamai užpildytą ieškinio formą dėl Europos ieškinių dėl

nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros. Šis terminas bus skaičiuojamas nuo pradinės ieškinio formos gavimo datos, jei nereikėjo formos taisyti ar pateikti papildomos informacijos, arba nuo vėlesnės datos, kuri yra tinkama atsižvelgiant į terminą, nustatytą ieškovui ištaisyti ar užpildyti formą arba pateikti papildomos informacijos.

4.2.3. Įteikimo būdai

4.2.3.1. Įteikimas paštu arba elektroniniu būdu

Pagal 13 straipsnio 1 dalį teismas turi išsiųsti C formą su ieškinio formos kopija ir patvirtinamaisiais dokumentais vienu iš šių būdų:

- (a) paštu arba⁽³⁰⁾
- (b) elektroninėmis priemonėmis:
  - (i) jei tokios priemonės yra techniškai prieinamos ir priimtinos pagal valstybės narės, kurioje vykdoma Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, procedūrinės taisyklės, ir, jei šalies, kuriai įteikiami dokumentai, nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, pagal tos valstybės narės procedūrinės taisyklės; ir
  - (ii) kai šalis, kuriai ketinama įteikti dokumentus, iš anksto aiškiai sutiko, kad dokumentai gali būti šiai šaliai įteikiami elektroninėmis

⁽²⁹⁾ Turi būti atsižvelgta į formų kalbą – žr. 4.2.3 punktą dėl įteikimo reikalavimų; kai kurie teismai siunčia formas tiek teismo kalba, tiek gavėjo kalba.

⁽³⁰⁾ Jei įteikti reikia kitoje valstybėje narėje, dokumentus reikia persiųsti į tą kitą valstybę narę pagal įteikimo reglamentą.

priemonėmis arba pagal valstybės narės, kurioje yra tos šalies nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta, procedūrinės taisyklės turi teisinį įpareigojimą priimti tokias ryšio priemones.

Įteikimas paštu arba elektroninėmis priemonėmis patvirtinamas gavimo patvirtinimu, įskaitant gavimo datą.

4.2.3.2. Kiti ryšiai

Pagal 13 straipsnio 2 dalį kiti ryšiai raštu tarp teismo ir šalių arba kitų su byla susijusių asmenų atliekami elektroninėmis priemonėmis, patvirtinami gavimo patvirtinimu, jei tokios priemonės yra techniškai prieinamos ir priimtinos valstybėje narėje, kurioje vykdoma procedūra, su sąlyga, kad šalis arba asmuo iš anksto priėmė tokias ryšio priemones arba pagal valstybės narės, kurioje ta šalis ar asmuo turi nuolatinę arba įprastinę gyvenamąją vietą, procedūrinės taisyklės turi teisinį įpareigojimą priimti tokias ryšio priemones. A ieškinio forma, 10 dalis ir C atsakymo forma, 7 dalis, pateikite klausimus šia tema.

4.2.3.3. Numatytosios įteikimo taisyklės

Jei neįmanoma įteikti paštu arba elektroniniu būdu, kaip apibrėžta 13 straipsnio 1 dalyje, 13 straipsnio 4 dalyje nurodomos Europos mokėjimo įsakymo reglamento 13 arba 14 straipsnio taisyklės. Išsamesnės informacijos apie šias numatytąsias taisykles pateikiama toliau esančiame langelyje apie įteikimą

4.2.3.3.1. Numatytosios dokumentų įteikimo taisyklės pagal Europos mokėjimo įsakymo reglamento 13 ir 14 straipsnius

Įteikimas su gavėjo arba gavėjo atstovo gavimo patvirtinimu

Apibendrinant galima teigti, kad pagal Europos mokėjimo įsakymo reglamento 13 straipsnyje nurodytus įteikimo būdus su gavimo patvirtinimu yra galimi šie būdai:

- asmeninis įteikimas su gavėjo pasirašytu gavimo patvirtinimu;
- kompetentingo asmens, atlikusio pristatymą, pareiškimas, kad gavėjas gavo dokumentą arba atsisakė jį priimti be jokio teisinio pagrindimo⁽³¹⁾;
- įteikimas paštu, patvirtintas gavėjo pasirašytu gavimo patvirtinimu;
- elektroninis įteikimas, patvirtintas gavėjo pasirašytu gavimo patvirtinimu.

Įteikimas be gavėjo arba gavėjo atstovo gavimo patvirtinimo

Analogiškai, pagal Europos mokėjimo įsakymo reglamento 14 straipsnyje nurodytus įteikimo būdus be gavimo patvirtinimo yra galimi šie būdai:

- įteikimas gavėjo asmeniniu adresu asmenims, kurie gyvena tame pačiame namų ūkyje, kaip ir gavėjas, arba ten dirba;
- jei gavėjas yra savarankiškai dirbantis asmuo arba juridinis asmuo, dokumentus įteikti taip pat galima gavėjo verslo patalpose asmenims, kuriuos yra įdarbinęs gavėjas;
- dokumento įdėjimas į gavėjo pašto dėžutę;
- dokumento palikimas pašto skyriuje arba kompetentingose valdžios institucijose įdedant į gavėjo pašto dėžutę raštišką pranešimą apie paliktą dokumentą, aiškiai nurodant dokumento pobūdį, kad tai yra teismo dokumentas, arba nurodant teisinį pranešimo poveikį, kad juo atliekamas įteikimas ir pradedamas skaičiuoti laikas, kad būtų laikomasi nustatytų terminų.

⁽³¹⁾ Šiuo atžvilgiu būtina visų pirma atsižvelgti į teisę atsisakyti priimti dokumentus pagal įteikimo reglamento (Reglamento (EB) Nr. 1393/2007) 8 straipsnį, jei dokumentai nėra išversti arba kartu su jais nėra pateikiamas vertimas į kalbą, kurią gavėjas supranta, arba į įteikimo vietos oficialiąją kalbą arba į vieną iš oficialiųjų kalbų; taip pat žr. reglamento 12 konstatuojamąją dalį; tačiau tai nereiškia, kad atsakovas turi teisę atsisakyti priimti dokumentą, kuris nėra valstybės narės oficialiaja kalba, jei atsakovas gali suprasti dokumento kalbą; šiuo atžvilgiu žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bylą Nr. C14/07, Weiss ir Partner, ECLI:EU:C:2008:264.

Jei naudojamas vienas iš šių keturių metodų, įteikimas turi būti patvirtintas:

- gavus asmens, kuriam buvo įteikti dokumentai, pasirašytą gavimo patvirtinimą; arba
- dokumentu, kurį pasirašė įteikimą atlikęs asmuo, nurodydamas naudotą įteikimo būdą, įteikimo datą ir asmens, kuris gavo dokumentus, vardą ir pavardę bei pastarojo ryšį su gavėju.

Įteikimas taip pat gali būti vykdomas:

- paštu be gavimo patvirtinimo, kai gavėjo adresas yra valstybėje narėje, kurioje yra teismas, į kurį kreiptasi dėl ieškinio nagrinėjimo iš esmės;
- elektroninėmis priemonėmis, kuriose yra patvirtinta automatinė pristatymo patvirtinimo funkcija, su sąlyga, kad gavėjas iš anksto aiškiai pritarė šiam įteikimo būdai.

Dėmesio. Įteikimas vienu iš šių metodų yra nepriimtinas, jei skolininko adresas nėra tiksliai žinomas.

4.3. Ką atsakovas gali daryti gavęs ieškinio formą

Gavęs ieškinio formą, atsakovas pagal 5 straipsnio 3 dalį ir 5 straipsnio 4 dalį gali:

- atsakyti per 30 dienų nuo prašymo formos įteikimo:
  - užpildydamas C atsakymo formos II dalį ir grąžindamas ją teismui su atitinkamais patvirtinamaisiais dokumentais; arba
  - nenaudodamas atsakymo formos, bet koku kitu tinkamu būdu;
- neatsakyti; tokiu atveju teismas priims sprendimą dėl ieškinio po 30 dienų nuo įteikimo dienos.

Atsakovas atsakydamas, be kita ko, gali:

- pripažinti ieškinį arba jį visiškai ar iš dalies ginčyti;
- ginčyti jurisdikcijos pagrindą, kuriou grindžiamas ieškiny;
- ginčyti ieškinį įrodinėdamas:
  - jis savo dalyku neatitinka Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros materialinės taikymo srities – C atsakymo formos II dalies I punkte numatyta vietos šiam tikslui; arba
  - tai nėra tarpvalstybinė byla, kaip apibrėžta reglamento 3 straipsnyje;
- tvirtinti, kad ieškinio vertė, jei ji nėra piniginė, viršija Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai nustatytą ribą;

- ginčyti ieškinio pagrindą arba ieškinyje reikalaujamą sumą;
- nurodyti pagal atsakymo formos II dalies 2 punktą, kokius liudytojus ir kitus įrodymus reikia pateikti ir pridėti visus susijusius patvirtinamuosius dokumentus;
- prašyti žodinio bylos nagrinėjimo naudojant atsakymo formos 3 dalį; ir
- pateikti priešieškinių naudojantis ieškinio A forma, pateikiant ją kartu su atitinkamais patvirtinamaisiais dokumentais ir atsakymo forma.

Dėmesio. Atsakovas neprivalo išsiųsti jokių dokumentų ieškovui; tai daro teismas, remdamasis reglamento 5 straipsnio 4 dalies ir 5 straipsnio 6 dalies nuostatomis.

4.4. Ieškinys arba priešieškinis viršija finansinę ribą

Jei atsakovas teigia, kad nepiniginė ieškinio vertė viršija Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros finansinę ribą, teismas šiuo klausimu turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo atsakymo išsiuntimo ieškovui. Jei atsakovas pateikia priešieškinių, ieškovas turės panašią teisę teigti, kad priešieškinis viršija finansinę ribą. Iš 2 straipsnio 1 dalies ir

5 straipsnio 5 dalies nuostatų, taikomų priešieškiniui pagal 5 straipsnio 7 dalį, matyti, kad ieškovas ir atsakovas turės galimybę ginčyti vienas kito poziciją šiuo klausimu. Teismo sprendimas šiuo klausimu nėra sprendimas dėl ieškinio ar priešieškinio esmės, bet sprendimas dėl to, ar ieškinys priklauso procedūros taikymo sričiai⁽³²⁾. Reglamento 5 straipsnio 5 dalyje ir 5 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad teismo sprendimas šiuo klausimu negali būti ginčijamas kaip atskiras klausimas.

4.5. Priešieškinis

Jei atsakovas pateikia priešieškinių, kaip numatyta 5 straipsnio 7 dalyje, visos reglamento nuostatos, ypač 4 straipsnis ir 5 straipsnio 3–5 dalys, taip pat 2 straipsnis, priešieškiniui bus taikomos kaip pagrindiniams ieškiniui. Tai reiškia, kad priešieškinis turi atitikti reglamento taikymo sritį, o nuostatos dėl procedūros pradžios taip pat taikomos priešieškiniui⁽³³⁾. Taikomi šie papildomi punktai dėl priešieškinio:

- teismas turi pateikti ieškovui priešieškinių ir patvirtinamuosius dokumentus per 14 dienų nuo jo gavimo;
- ieškovas privalo atsakyti per 30 dienų nuo jo įteikimo;
- jei priešieškinio vertė yra didesnė už Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros finansinę ribą, visa byla, t. y., ir

⁽³²⁾ Taip pat žr. 4.1.2 punktą dėl to, kas įvyksta, jei ieškinys ar priešieškinis neatitinka Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo reikalavimų.

⁽³³⁾ Šiuo klausimu žr. šio vadovo trečiąjį skyrių, į kurį turėtų būti nurodoma.

ieškiny, ir priešieškinis, viršija Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros ribą ir bus nagrinėjami pagal atitinkamas procedūras tos valstybės narės, kurioje byla buvo iškelta, teisme arba kitame teisme, kuris yra kompetentingas pagal nacionalinius teisės aktus.

Dėmesio. Ieškiny ir priešieškinis yra vertinami kaip atskiri ieškiniai. Tai taip pat susiję su tuo, kad 2 straipsnis taikomas priešieškiniui pagal 5 straipsnio 7 dalį. Iš to taip pat matyti, kad bendra ieškinių ir priešieškinių vertė gali viršyti finansinę ribą, nustatytą, kad būtų tęsiama pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą; todėl teismas, priimdamas šį sprendimą, nėra įpareigotas peržiūrėti atitinkamų ieškinių ir priešieškinių verčių.

4.6. Terminai

Pažymėtina, kad yra nustatyti visi Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros etapai, ir ypač svarbu, kad jie būtų vykdomi pradžioje bei teismui pradėjus svarstyti klausimus. Visų pirma, 5 straipsnyje nustatyti terminai yra labai svarbūs norint greitai įvykdyti procedūrą, ypač terminai, susiję su dokumentų įteikimu ir atsakovo bei ieškovo atsakymais, atsižvelgiant į tai, kaip plėtojasi ieškiny. Pagal 14 straipsnio 2 dalį teismas turi teisę atidėti terminą, per kurį atsakovas turi pateikti atsakymą į ieškinį (pagal 5 straipsnio 3 dalį), o ieškovas – pateikti atsakymą į priešieškinį pagal 5 straipsnio 6 dalį, bet tik išskirtinėmis aplinkybėmis.

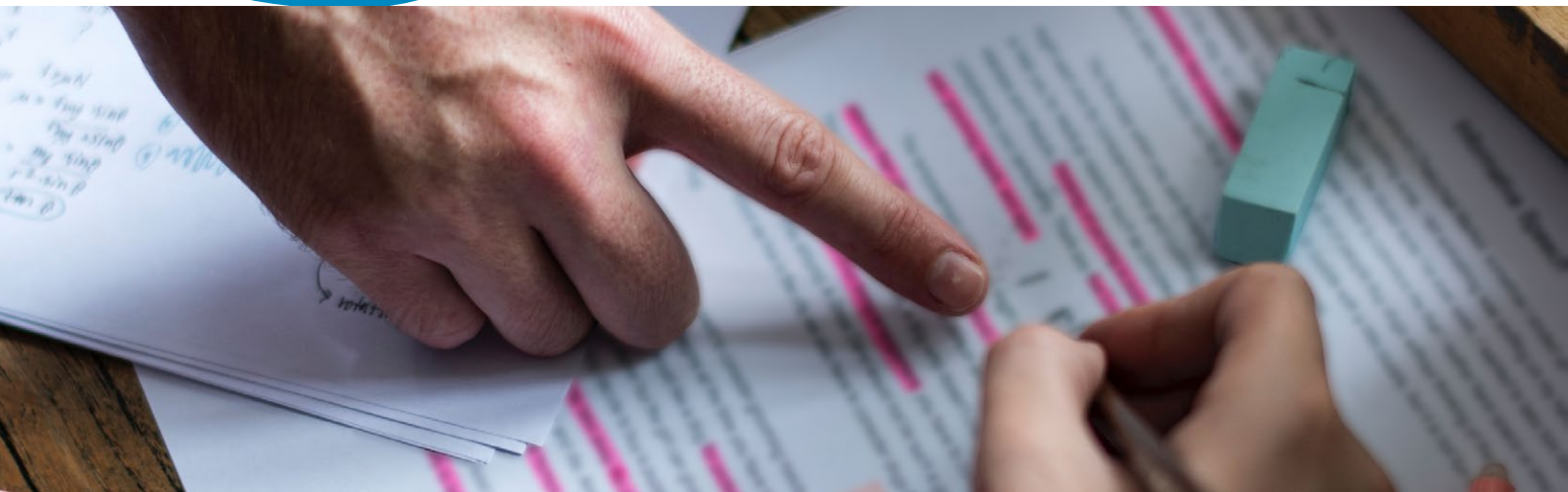
4.7. Kalba

Reikia nepamiršti, kad 3.7 punkte yra nurodytos taisyklės, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros posėdžiuose, pateikiant atsakovo atsakymą, priešieškinį ir bet kokią atsakymą į jį, taip pat dokumentų dėl priešieškinių pateikimo taisyklėse turi būti vartojama ta pati kalba.

5

PENKTAS SKYRIUS

Faktų nustatymas

5.1. Teismo pareigos ginčytiniais klausimais

5.1.1. Teismas imasi iniciatyvos nustatyti faktus

Teismas turi pagrindinę pareigą nustatyti bet kokius ginčijamus faktus pagal ieškinį ar priešieškinį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Taip yra todėl, kad pagal atitinkamus reglamento straipsnius – 4 straipsnio 4 dalį, 7 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį – teismo pareiga yra tai daryti ir imtis iniciatyvos nurodyti šalims, kokios informacijos teismas iš jų reikalauja, kad galėtų priimti sprendimą ginčytiniais klausimais. Tokiu būdu procedūra tvarkoma ir kontroliuojama teisme, ir siekiama, kad teismas užtikrintų, jog būtų pasiekti reglamento tikslai ir procedūra būtų greita, paprasta ir santykinai pigi.

5.1.2. Teismas turi nurodyti įrodymų priėmimo būdus ir pobūdį

9 straipsnyje nustatyta, kad teismas turi nurodyti įrodymų rinkimo būdus, kad jis turėtų naudoti paprasčiausią ir mažiausiai sunkumų teikiantį įrodymų rinkimo būdą, taip pat, kad išklausys žodžiu pateiktus įrodymus ir ekspertų liudytojų įrodymus tik tuo atveju, jei to reikia teismo sprendimui priimti. Vertindamas šį klausimą, teismas turi nepamiršti, kokios yra tokių įrodymų išlaidos, atsižvelgiant į politiką, nustatytą *inter alia* 1 ir 16 straipsniuose ir 29 konstatuojamojoje dalyje, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra turėtų būti siekiama sumažinti mažos vertės tarpvalstybinių ieškinių nagrinėjimo išlaidas.

5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad procedūra turi būti pateikiama raštu. Vadovaujantis 5 straipsnio 1 dalies a punktu, žodinis bylos nagrinėjimas vyksta tik tuo atveju, jei neįmanoma priimti sprendimo remiantis įrodymais arba jei šalis to prašo (žr. šio vadovo 5 dalies 3 punktą).

5.2. Papildoma informacija iš ieškovo ir atsakovo

Kaip minėta šio vadovo 4.1 punkte ir kaip nurodyta 4 straipsnio 4 dalyje ir 5 straipsnio 7 dalyje, gavus ieškinio formą arba priešieškinį, teismas gali prašyti šalių pateikti papildomos informacijos, jei mano, kad tai būtina. Kadangi teismui tenka pareiga nustatyti faktus ir nustatyti su ieškiniu susijusius klausimus, 7 straipsnio 1 dalies a punktas taip pat leidžia teismui paprašyti papildomos informacijos dėl ieškinio, gavus atsakymą dėl ieškinio arba priešieškinio po jo pateikimo. Teismas nustato terminą, per kurį turi būti pateikta informacija, ir, kaip numatyta 14 straipsnio 2 dalyje, šis terminas taip pat gali būti pratęstas išskirtinėmis aplinkybėmis. Pagal 7 straipsnio 3 dalį, kaip rašoma 14 straipsnio 1 dalyje, teismas turi informuoti šalį, kuriai pateiktas prašymas, apie tai, kokios bus pasekmės nesilaikant termino, taip pat tai gali būti išvada prieš šią šalį arba ieškinio atmetimas. Visos šios nuostatos skirtos sustiprinti teismo vaidmenį sprendžiant bylą, siekiant greitai priimti sprendimą.

5.3. Teismas nusprendžia surengti posėdį

5.3.1. Teismas surengia posėdį tik jei yra reikalinga

Kaip minėta anksčiau, teismas turi nuspręsti, ar surengti posėdį faktams nustatyti. Tai atitinka 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą principą, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra rašytinė procedūra. Pradinio reglamento 9 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad teismas turi gerbti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir prieštaravimo procesą, tačiau posėdis turėtų būti laikomas išimtimi, atsižvelgiant į Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslus užtikrinti greitą ir nebrangią procedūrą. Pagal 5 straipsnio 1 dalies a punktą teismas rengia žodinį nagrinėjimą tik tada, kai negalima priimti sprendimo remiantis rašytine medžiaga arba jei šalis to prašo ir teismas sutinka. Teismas, vykdydamas savo funkcijas pagal šią nuostatą ir taikydamas bendrą principą, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra turi būti laikoma dokumentais paremta procedūra, o posėdžiai vyksta išimtiniais atvejais, turėtų nuspręsti, ar surengti posėdį kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į rašytinius įrodymus. Jei būtinas žodinis bylos nagrinėjimas, jis iš esmės turėtų būti atliekamas naudojant atitinkamas nuotolinio ryšio technologijas pagal 8 straipsnį (daugiau informacijos žr. 5.5 punkte).

5.3.2. Teismas gali atsisakyti surengti posėdį

Ieškinio forma ieškovas informuojamas, kad Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra rašytinė procedūra, ir pateikiama informacija, kaip prašyti žodinio bylos nagrinėjimo (9 dalis). 9.1 klausime klausama, ar ieškovas nori surengti žodinį bylos nagrinėjimą, o jei taip, nurodyti priežastis. Atsakymo formoje, 3 dalyje, tas pats klausimas užduodamas atsakovui. Teismas gali atmesti prašymą, jei laiko, kad, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, žodinis bylos nagrinėjimas teisingam proceso vykdymui nėra būtinas (5 straipsnio 1 dalies a punktas). Jei teismas atsisako pateikti žodinį bylos nagrinėjimą, jis turi pateikti savo motyvus raštu, tačiau, kaip aiškiai nurodo ši nuostata, sprendimas dėl atsisakymo negali būti atskiros apeliacinio skundo ar peržiūros objektas.

5.4. Įrodymų rinkimas

Iš 9 straipsnio 1 dalies nekyla abejonių, kad teismas turi nuspręsti, kokiomis priemonėmis bus surenkami įrodymai ir kokios apimtys įrodymų reikia tam, kad būtų galima priimti sprendimą. 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas gali priimti liudytojų, ekspertų ir šalių rašytinius pareiškimus. Ekspertų įrodymai arba žodiniai parodymai gali būti priimami tik tuo atveju, jei neįmanoma priimti sprendimo remiantis kitais įrodymais pagal 9 straipsnio 4 dalį. Asmenų išklausymas atliekamas pagal 8 straipsnio sąlygas, nurodant atitinkamas nuotolinio ryšio technologijas (žr. 5.5 punktą). Kai įrodymai turi būti gaunami iš kitos valstybės narės, teismas turės apsvarstyti galimybę taikyti procedūras,

nustatytas pagal atitinkamas ES taisykles, ypač tas, kurios išdėstytos Reglamente dėl įrodymų pateikimo civilinėse ir komercinėse bylose (įrodymų reglamentas)⁽³⁴⁾.

5.5. IRT naudojimas žodiniame bylos nagrinėjime ir renkant įrodymus

IRT naudojimas teismuose tapo labai svarbus, ir tai atsispindi ir (iš dalies pakeistoje) Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje. Kadangi faktinis jų naudojimas priklauso nuo teismo, į kurį kreipiamasi, IRT technologijų naudojimas procedūros metu nėra privalomas. Pagal 8 straipsnio 1 dalį žodinis bylos nagrinėjimas vyksta naudojantis bet koku tinkamu nuotoliniu ryšiu. Tai apima vaizdo konferencijas arba telekonferencijas, prieinamas teismui, išskyrus atvejus, kai tokios technologijos netinkamos teisingam bylos nagrinėjimui dėl konkrečių bylos aplinkybių. Įrodymų reglamentas taikomas, kai išklaustyti asmuo turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar pastoviai gyvena kitoje valstybėje narėje nei teismas, į kurį kreiptasi, įskaitant atitinkamo nuotolinio ryšio parūpinimą. Šalis, pakviesta fiziškai dalyvauti, gali prašyti naudoti nuotolinį ryšį, remdamasi tuo, kad fizinio buvimo tvarka, ypač atsižvelgiant į teismo išlaidas, yra neproporcinga reikalavimui, su sąlyga, kad technologijos yra prieinamos teisme (8 straipsnio 2 dalis). Šalis, pakviesta dalyvauti žodiniame bylos nagrinėjime naudojantis

nuotolinio ryšio technologijomis, gali prašyti, kad ji galėtų dalyvauti fiziškai, naudodamasi ieškinio formos 9.2 dalimi ir atsakymo formos 4 dalimi. Formose šalims turėtų būti pateikta informacija, kad išlaidų susigrąžinimas priklauso nuo 16 straipsnio sąlygų (žr. 3.4 punktą). Teismo sprendimas, surengus žodinį bylos nagrinėjimą kaip vaizdo konferenciją ar pasinaudojant kitomis technologijomis, arba fiziškai dalyvaujant šaliai, negali būti ginčijamas atskirai nuo paties teismo sprendimo ginčijimo (8 straipsnio 4 dalis).

Tos pačios nuostatos pagal 9 straipsnio 3 dalį (žr. 5.4 punktą) taikomos žodiniame nagrinėjimui dalyvaujant liudytojui.

5.6. Teismo vaidmuo

5.6.1. Teismas nustato procedūrą

Pagrindiniai Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslai, nustatyti reglamento 1 straipsnyje, nurodo pagreitinti, supaprastinti ir sumažinti bylinėjimosi dėl nedidelių sumų nagrinėjimo tarpvalstybinėse bylose ES išlaidas ir tokiu būdu palengvinti galimybę kreiptis į teismą⁽³⁵⁾. Vykdamas šiuos tikslus, teismams suteikiamas pagrindinis vaidmuo imtis iniciatyvos kontroliuoti ir nustatyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tvarką ir

⁽³⁴⁾ Reglamentas (ES) Nr. 1206/2001.

⁽³⁵⁾ Taip pat žr. 5, 7 ir 8 konstatuojamąsias dalis.

atitinkamai taikyti nacionalinius procedūrinius teisės aktus. Teismas, ne tik nustatydamas įrodymų apimtį ir priemones, kuriomis ji turi būti pasiekama, paprastai turi tvarkyti procedūrą vadovaudamasis prieštaravimo proceso principais ir teise į teisingą bylos nagrinėjimą. Be to, pagal 12 straipsnio 3 dalį prireikus teismui tenka pareiga siekti susitarimo tarp šalių, ir ši pareiga neapsiriboja žodiniu bylos nagrinėjimu, bet apima visą ieškinių ir priešieškinių nagrinėjimo procedūrą (taip pat žr. 3.8 dalį).

5.6.2. Teismas informuoja šalis procedūriniais klausimais

Teismo pareiga kontroliuoti ir nustatyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tvarką yra papildyta 12 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią teismas taip pat privalo padėti šalims procedūriniais klausimais, informuodamas jas apie procedūrinius klausimus, ir iš 9 konstatuojamosios dalies seka, kad teismas tai darydamas turi būti objektyvus, kad šalims būtų užtikrinta teisinga procedūra. Pareiga informuoti šalis apie procedūrinius klausimus gali būti vykdoma įvairiais būdais, atsižvelgiant į nacionalines procedūras. Pavyzdžiui, to gali būti pasiekta žodžiu vykdant procesą arba naudojantis elektroninėmis ryšių priemonėmis, pvz., e. paštu arba telekonferencijomis, arba kitomis

priemonėmis, kurias leidžia nacionalinės teisės aktai⁽³⁶⁾. 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta nereikalauti, kad šalis pateiktų teisinį reikalavimo ieškinio vertinimą, ir ši užduotis paliekama teismui. Ši nuostata ypač svarbi, kai nėra advokato ar kito specialisto, kuris veiktų kaip atstovas (12 straipsnis). Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslais teismas turėtų turėti bent vieną asmenį, turintį teisę būti teisėju pagal valstybės narės, kurioje yra teismas, kuriame nagrinėjamas ieškinys, teisės aktus⁽³⁷⁾.

5.7. Terminai

Per 30 dienų nuo atsakovo atsakymo į ieškinį gavimo arba nuo ieškovo priešieškinio gavimo teismas turi nuspręsti, ar priimti įrodymus, arba pakviesti šalis į žodinį bylos nagrinėjimą, jei nuspręstų, kad jo reikia. Atsižvelgiant į tai, kad sparta yra svarbi, teismas turi surengti posėdį per 30 dienų nuo šalių pakvietimo. Kaip jau minėta 5.2 punkte, 14 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tam tikri terminai gali būti pratęsti, tačiau tik išimtinėmis aplinkybėmis, taip pat tai taikoma 7 straipsnyje nustatytiems 30 dienų terminams. Kadangi norima, kad visų Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros veiksmų būtų imamasi kuo greičiau, ir kadangi šis terminas yra nustatytas kaip maksimalus, teismas galėtų nustatyti trumpesnę nei 30 dienų terminą⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Žr. 22 konstatuojamąją dalį.

⁽³⁷⁾ Žr. 27 konstatuojamąją dalį.

⁽³⁸⁾ Kalbant apie teismo pareigą paspartinti bylos nagrinėjimą, žr. 23 konstatuojamąją dalį.

6

ŠEŠTAS SKYRIUS

Teismo sprendimas

6.1. Teismo sprendimo priėmimas

Teismo sprendimas nagrinėjant ieškinį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą pateikiamas kaip vienas iš šių punktų:

6.1.1. Teismo sprendimas už akių – bendrasis

Jei atsakovas į ieškinį neatsako per 30 dienų nuo to laiko, kai jam pateikiamos reikalavimo ir atsakymo formos, C formos, teismas turi priimti sprendimą. Be to, jei teismas paprašė ištaisyti ieškinį, pateikti papildomos informacijos ar išsamesnės informacijos, o šalis, kuriai buvo pateiktas prašymas, per nustatytą laiką neatsako, teismas gali priimti sprendimą kitos šalies naudai. Jeigu teismas pats nustatė terminą kuriuo nors iš šių tikslų, jis turi informuoti suinteresuotąją šalį apie pasekmes, jei bus nesilaikoma termino, įskaitant galimybę, kad teismo sprendimas tokiomis aplinkybėmis gali būti priimtas prieš šią šalį.

6.1.2. Teismo sprendimas už akių – priešieškinis

Kaip ir pagrindinio ieškinio atveju, jei ieškovas nereaguoja per 30 dienų nuo priešieškinio įteikimo, teismas gali priimti sprendimą dėl priešieškinio. Esant tokiai situacijai, daroma prielaida, kad ieškovas pageidauja tęsti pagrindinį ieškinį, taigi tokiu atveju teismas negali atmesti ieškinio, nebent jis, gavęs atsakymą į ieškinį, paprašė papildomos informacijos iš ieškovo. Tuomet teismas tarp šalių turi nustatyti, koks bylinėjimosi

būdas yra teisingiausias, įskaitant sprendimą prašyti pateikti papildomą informaciją arba įrodymus pagal 7 straipsnio 1 dalies a punktą arba surengti posėdį.

6.2. Teismo sprendimas, gavus visą informaciją, įskaitant ir įrodymus

6.2.1. Jei nesurengiamas posėdis

Jeigu teismas nusprendžia priimti sprendimą dėl bylos esmės, nesurengęs posėdžio arba negavęs atsakovo atsakymo į ieškinį, jei jis yra, arba paprašęs papildomos informacijos per tam tikrą laiką ir gavęs tą informaciją, teismas turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo tos informacijos gavimo. Be to, jei teismas gavo įrodymų, būtinų teismo sprendimui priimti, tačiau nesurengė posėdžio, jis turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo to laiko, kai buvo gauti įrodymai.

6.2.2. Po posėdžio

Jei teismas surengia žodinį bylos nagrinėjimą, jis turi priimti sprendimą per 30 dienų nuo posėdžio dienos. Laikoma, kad teismas gaus visą reikiamą informaciją ir įrodymus, kad pasibaigus posėdžiui galėtų priimti sprendimą dėl ieškinio esmės, arba, jei toks yra, priešieškinį, ir neegzistuoja nuostata teismui prašyti išsamesnės informacijos ar įrodymų iš šalių posėdžiui pasibaigus. Pagal 14 straipsnio 3 dalį 30 dienų terminas gali būti pratęstas, tačiau tik tuo atveju, jei išimtinėmis

aplinkybėmis teismas negali priimti sprendimo per reglamente nurodytą 30 dienų laikotarpį – tokiu išskirtiniu atveju teismas turi imtis visų būtinų priemonių kuo greičiau priimti sprendimą. Siekiant paspartinti bylos eigą, teismas, žinoma, gali priimti sprendimą greičiau nei per 30 dienų, jei jis yra pasirengęs tai padaryti.

6.3. Teismo sprendimo forma, turinys ir įteikimas

6.3.1. Šalims įteikiamas rašytinis teismo sprendimas

Nors reglamente nenurodyta, kad teismo sprendimas turėtų būti rašytinis, o pagal skirtingų valstybių narių teisinės sistemos gali būti skirtingai reikalaujama, ar reikalingas rašytinis teismo sprendimas dėl nedidelių sumų, iš to, kad teismo sprendimas pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą turi būti įteiktas šalims, numanoma, kad jis turėtų būti rašytinis. Vis dėlto reglamente nenurodyta konkreči teismo sprendimo forma ir turinys, todėl, remiantis 19 straipsniu, jie bus nustatomi pagal valstybės narės, kurioje yra ieškinį nagrinėjantis teismas, teisės aktus.

6.3.2. Teismo sprendimo kalba

Nors reglamente yra nustatyta sertifikato forma, kurią teismas, gavęs vienos iš šalių prašymą, turi išduoti pripažinimo ir vykdymo tikslais⁽³⁹⁾, teismo sprendimas yra atskiras. Reglamente nenurodoma, kad teismo sprendimas turėtų būti parašytas kita nei teismo, kuris jį išduoda, kalba, atsižvelgiant į tai, kad teismo sprendimas turi būti įteiktas šalims, tačiau reikės įteikti jį atitinkama kalba, kad atitiktų šios srities atitinkamų ES teisės aktų sąlygas⁽⁴⁰⁾. Jei teismo sprendimo tekstą reikia išversti, siekiant įvykdyti įteikimo reikalavimus, atsižvelgiant į atitinkamų procesinių teisės aktų nuostatas, veikiausiai dėl to išlaidas pirmiausia patirs teisę priimti sprendimą turintis asmuo ir asmuo, dėl kurio interesų teismo sprendimas turėtų būti įgyvendintas. Tai gali būti atlyginama iš skolininko, kuriam teismas priteisė grąžinti skolą kaip bylinėjimosi išlaidų dalį.

6.3.3. Teismo sprendimas šalims

Priėmus teismo sprendimą, 7 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jis turi būti įteiktas šalims naudojantis vienu iš reglamente nurodytų būdų; apie tai žr. 13 straipsnyje ir 4.2.3 punkte.

⁽³⁹⁾ Žr. toliau pateiktą 8.3 punktą dėl sertifikato ir 8 skyrių – apskritai dėl pripažinimo ir vykdymo.

⁽⁴⁰⁾ Žr. anksčiau 4.2.3 punktą ir 19 konstatuojamąją dalį.

6.4. Išlaidos

Teismo sprendime bus nurodomas išlaidų apmokėjimas. Vienas iš pagrindinių Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslų yra kuo labiau sumažinti išlaidas, kaip matyti iš 1 straipsnio ir 29 konstatuojamosios dalies sąlygų, todėl 16 straipsnyje numatyta, kad išlaidos neturėtų būti atlyginamos, jei jos yra patiriamos be reikalo arba yra neproporcingos ieškiniui. Ypač svarbu, jei laimėjusią šalį atstovauja advokatas arba kitas teisininkas, nes tokio atstovavimo išlaidos teismo sprendimu turėtų būti skiriamos tik tuo atveju, jei jos yra proporcingos ieškinio vertei ir būtinos. Laikantis šio principo, pagal reglamento 16 straipsnį taikoma taisyklė, kad pralaimėjusiai šaliai teismo sprendimu turėtų būti nurodyta padengti bylinėjimosi išlaidas ir jos turi būti nustatytos remiantis atitinkamais nacionalinės teisės aktais. Taip pat žr. šio vadovo 3.4 punktą.

7

SEPTINTAS SKYRIUS

Peržiūra ir apeliacinių skundų teikimas

7.1. Peržiūra pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

Teismo sprendimo, priimto pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, peržiūra numatoma remiantis reglamento 18 straipsniu. Ji galima arba tais atvejais, kai sprendimas priimamas prieš atsakovą ieškovo naudai, arba kai atsakovas pateikė priešpriešinį reikalavimą, o teismas priėmė sprendimą prieš ieškovą.

7.1.1. Peržiūros pagrindas

Atsakovas, kuris neatvyko į teismą, turi teisę kreiptis dėl teismo sprendimo peržiūros (pagal galiojančią nacionalinių teisės aktų numatytą procedūrą) į valstybės narės, kurioje yra priimtas teismo sprendimas, kompetentingą teismą, jei atsakovui

- nebuvo įteikta ieškinio forma, arba, vykstant žodiniam bylos nagrinėjimui, jis nebuvo pakviestas į šį teismo posėdį paliekant užtektinai laiko ir taip, kad jis galėtų pasirūpinti savo gynyba, arba
- jam buvo neleista užginčyti ieškinį dėl *force majeure* arba dėl ypatingų aplinkybių be jokios jo kaltės,

jei jis neapskundė teismo sprendimo, kai tą buvo galima daryti, pasinaudojant galimomis apeliacijos ar peržiūros procedūromis pagal nacionalinius teisės aktus.

Paraiška dėl peržiūros turėtų būti pateikta per 30 dienų nuo tos dienos, kai atsakovas faktiškai susipažino su teismo sprendimo turiniu ir galėjo reaguoti – ne vėliau tos datos, kai dėl vykdymo užtikrinimo priemonių atsakovas visiškai ar iš dalies nustojo galimybės disponuoti savo nuosavybe. Leidimas pratęsti nesuteikiamas (18 straipsnio 2 dalis).

Dėmesio. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros priimto teismo sprendimo 18 straipsnyje numatyta peržiūra gali vykti tik toje valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, neatsižvelgiant į tai, kur teismo sprendimas turi būti vykdomas.

Kalbant apie Europos mokėjimo įsakymo reglamento 20 straipsnyje nustatytą peržiūros nuostatą, Teisingumo Teismas byloje C 119/13, *eco cosmetics*, (ECLI:EU:C:2014:2144) nutarė, kad tais atvejais, kai Europos mokėjimo įsakymo reglamento 13–15 straipsnių reikalavimų dėl įteikimo nebuvo laikomasi, 20 straipsnis netaikomas, ir galiausiai problemą turėtų išspręsti nacionalinė teisių gynimo priemonė. Ši nutartis taip pat gali būti svarbi aiškinant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamento 18 straipsnį.

7.1.2. Peržiūros rezultatai

Jei peržiūra yra pagrįsta vienu iš reglamente nurodytų pagrindų, peržiūrėtas teismo sprendimas yra niekinis ir negalioja. Atsakovas nepraranda jokių taikytinų nacionalinių taisyklių teikiamos naudos dėl senaties ar ribojimo terminų nutūkimo. Tais atvejais, kai peržiūra atmetama, teismo sprendimas lieka galioti (18 straipsnio 3 dalis).

7.2. Apeliacinis skundas

Pagal 17 straipsnį klausimas, ar apeliacinį skundą dėl teismo sprendimo galima teikti valstybėje narėje, kurioje priimtas sprendimas, yra reglamentuojamas pagal valstybių narių nacionalinius teisės aktus. Jei pateikiamas apeliacinis skundas, šiam skundai taikomos tos pačios taisyklės, kaip ir pradiniam ieškiniai. Informacija apie tai, ar galima teikti apeliacinį skundą, ir jei taip, koks teismas yra kompetentingas jį nagrinėti, pateikiama Europos e. teisingumo portale.

7.3. Teisinis atstovavimas vertinimo ir apeliacinių skundų teikimo procedūrose

10 straipsnio nuostatos dėl teisinio atstovavimo taikomos 18 straipsnyje numatyta peržiūros procedūrai, kaip ir pradiniam procesui dėl pagrindinio ieškinių, ir bet kokiame priešpriešiniame reikalavimui, kad šalis nereikėtų teisinio atstovavimo šiam procesui. Reikia apsispręsti, ar tokios pozicijos reikėtų laikyti dėl apeliacinio skundo dėl teismo sprendimo pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą pagal nacionalinę proceso teisę. Tai ypač svarbu kalbant apie teismo išlaidų padengimo skyrimą, nes apeliacinių skundų atveju pagal 17 straipsnio 2 dalį 16 straipsnyje nustatyta teismo išlaidų tvarka taikoma bet kokiame apeliaciniame skunde taip, kaip būtų taikomas pradiniam procesui. Taip pat 16 straipsnis taikomas peržiūros procedūroms pagal 18 straipsnį. Atsižvelgiant į tai, reikėtų paisyti 29 konstatuojamosios dalies nuostatą, kad bet kokios bylą pralaimėjusiam apeliantui priteistos išlaidos turi būti proporcingos ieškinių vertei arba būtinai atsirandančios, įskaitant išlaidas, atsirandančias dėl to, kad kitą šalį atstovavo advokatas⁽⁴¹⁾.

⁽⁴¹⁾ Taip pat žr. 9.1.2 punktą.

8

AŠTUNTAS SKYRIUS

Pripažinimas ir vykdymas

8.1. Pripažinimas ir vykdymas – bendrieji principai

8.1.1. Egzekvatūros panaikinimas

Sprendimas dėl ieškinio arba priešieškinio pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, vykdytinas valstybėje narėje, kurioje jis buvo pateiktas, turi būti vienodai vykdomas bet kurioje kitoje valstybėje narėje. Remiantis 20 straipsnio 1 dalimi, nereikalaujama, kad teismo sprendimas būtų paskelbtas vykdytinu jo vykdymo valstybėje narėje ir nėra galimybės prieštarauti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo sprendimo pripažinimui⁽⁴²⁾. Bet kuriuo atveju vykdymo valstybėje narėje neleidžiama jo turinio peržiūra. Teismo sprendimas turi būti vykdomas nepaisant galimybės pateikti apeliacinį skundą⁽⁴³⁾. Tačiau reikia turėti omenyje, kad asmuo, norintis vykdyti teismo priimtą sprendimą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, turi galimybę pasinaudoti procedūromis pagal Briuselio I (naujos redakcijos) reglamentą.

20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad vienos iš šalių prašymu teismas išduoda teismo sprendimo sertifikatą, naudodamas standartinę D formą (IV priedas) be papildomų išlaidų. Paprašius teismas suteikia šiai šaliai sertifikatą bet kuria kita oficialiaja Europos Sąjungos institucijų kalba,

naudodamasis daugiakalbe Europos e. teisingumo portale esančia dinamine standartine forma. Teismas neprivalo pateikti šio sertifikato laisvo teksto laukeliuose įrašyto teksto vertimo ir (arba) transliteracijos.

8.1.2. Vykdyimo tvarka – taikytini teisės aktai

Pagal 21 straipsnį vykdymo tvarką reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė, atsižvelgiant į reglamento dėl vykdymo nuostatas, o pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą priimtas sprendimas turi būti vykdomas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir valstybėje narėje, kurioje prašoma vykdymo, priimtas teismo sprendimas.

8.2. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reikalavimai – vykdymo procedūra

Kad būtų pradėtas procesas, dėl kurio gali būti vykdomas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros sprendimas pagal reglamentą, asmuo, siekiantis teismo sprendimo vykdymo, pateikia autentišką teismo sprendimo kopiją ir 20 straipsnio 2 dalyje nurodytą teismo sprendimo sertifikatą ir, jei reikia, vertimą, atitinkantį vykdymo valstybės narės teisės aktus. Valstybės narės turi pateikti informaciją apie tai, kurios kalbos, išskyrus oficialią (-ias) kalbą (-as), yra

⁽⁴²⁾ Taip pat žr. 30 konstatuojamąją dalį.

⁽⁴³⁾ Žr. 15 straipsnio 1 dalį ir 25 konstatuojamąją dalį.

priimtinos (21a straipsnio 1 dalis). Informaciją apie teismo sprendimo turinį 20 straipsnio 2 dalies sertifikate išduoda kvalifikuotas vertėjas (21a straipsnio 2 dalis). Europos e. teisingumo portale galima rasti informaciją apie tai, kokiomis kalbomis gali būti priimami dokumentai dėl vykdymo.

Vykdymo siekianti šalis neprivalo turėti įgaliotojo atstovo arba pašto adreso vykdymo valstybėje narėje, išskyrus asmenis, kuriuos ta šalis nurodė kaip vykdančius faktinį vykdymo procesą (21 straipsnio 3 dalis). Be to, nebūtina, kad ši šalis vykdymo valstybėje narėje pateiktų kokį nors užstatą, obligaciją ar kitą indėlį prieš vykdymą (21 straipsnio 4 dalis).

8.3. Teismo sprendimo pažymėjimo naudojimas

8.3.1. D forma

Sprendimo pažymėjimo forma, t. y. D forma, yra nustatyta reglamento IV priede. Šį sertifikatą turi išduoti teismas, priėmęs sprendimą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą vienos iš šalių prašymu. Toks prašymas gali būti pateikiamas procedūros pradžioje, kur ieškinių formos (A forma) 9 punkte tam skirta vietos, ir, nors tai nėra aiškiai nurodyta reglamente, bet kuriuo etapu po teismo sprendimo paskelbimo. Pageidautina, kad asmuo, siekiantis vykdyti teismo sprendimą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, numatytą sertifikato poreikį ir paprašytų teismo kuo greičiau

jį išduoti. Be to, teismas turi pasirūpinti, kad sertifikatas būtų visiškai užpildytas, nes tai yra dokumentas, kuriuo bus grindžiamas vykdymas. Visų pirma svarbu, kad būtų įtraukta visa reikiama informacija, kad vykdymo užtikrinimo pareigūnai, atsakingi už faktinį vykdymą, ir kiti, kurie gali būti susiję, pvz., banko darbuotojai, priklausomai nuo to, kur yra banko sąskaita, pamatytų ir suprastų mokėjimo sąlygas, informaciją apie asmenį, kuriam jis skirtas, ir teismo sprendimu paskirtą sumą – visam tam skirta vietos D formoje.

8.3.2. Sertifikato kalba

Taip pat gali būti reikalaujama, kad sertifikatas būtų išverstas į kalbą, tinkamą vartoti vykdymo valstybėje narėje. Kiekviena valstybė narė pateikė turimą informaciją apie tai, kurios kalbos, išskyrus oficialią (-ias) kalbą (-as), yra priimtinos vykdymo tikslais (žr. 21a straipsnį). Ši informacija pateikiama Europos e. teisingumo portale. Taip pat žr. šio vadovo 8.2 punktą.

8.4. Atsisakymas vykdyti ir vykdymo apribojimas

8.4.1. Atsisakymas vykdyti išskirtinėmis aplinkybėmis

Pagal 22 straipsnį, vykdymo valstybės narės teismas gali atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, jei jis nesuderinamas su ankstesniu teismo

sprendimu, priimtu bet kurioje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje, jeigu:

- ankstesnis sprendimas susijęs su tuo pačiu ieškinio pagrindu ir buvo tarp tų pačių šalių ir atitinka sąlygas, būtinas jo pripažinimui vykdymo valstybėje narėje; ir
- teismo sprendimo nesuderinamumas su ankstesniu sprendimu nebuvo ir negalėjo būti pareikštas kaip prieštaravimas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros byloje valstybėje narėje, kurioje jis buvo priimtas.

8.4.2. Procedūra, kuria siekiama užginčyti vykdymą

Reglamente nenumatyta procedūra, pagal kurią teismui pateikiamas prašymas ginčyti teismo sprendimo vykdymą dėl jo nesuderinamumo, nes tai turi būti reglamentuojama pagal atitinkamos valstybės narės proceso teisę. Be to, pagal tos valstybės narės teisę valstybės narės teismas taip pat paprastai gali atsisakyti vykdyti teismo sprendimą arba sustabdyti jo vykdymą, jei (ir tokiu mastu) buvo sumokėtos sumos pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo sprendimą ar (ir tokiu mastu) teismo sprendimas buvo įvykdytas kitaip.

8.4.3. Vykdymo sustabdyimas arba apribojimas

Pagal 23 straipsnį, kai šalis, kurios atžvilgiu vykdomas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros priimtas teismo sprendimas, ginčijo sprendimą arba kai toks ginčijimas⁽⁴⁴⁾ vis dar įmanomas, arba kai šalis pateikė prašymą peržiūrėti teismo sprendimą pagal reglamentą, sprendimo vykdymo valstybės narės teismas ar kita kompetentinga institucija, šios šalies prašymu, gali:

- apriboti vykdymo procedūras apsaugos priemonėmis, pvz., banko sąskaitos arba darbo užmokesčio ir atlyginimo įšaldymu;
- vykdymą paskelbti priklausomu nuo tokios saugumo sąlygos, kokią jis nustato; arba
- esant išskirtinėms aplinkybėms sustabdyti vykdymo procesą, t. y., sustabdyti tolesnę procedūrą tam tikram arba ribotam laikotarpiui.

⁽⁴⁴⁾ Čia vartojamas žodis „ginčijimas“ turi būti suprantamas kaip apimantis apeliacinį skundą dėl teismo sprendimo, jei toks apeliacinis skundas yra galimas pagal valstybės narės, kurioje yra teismas ir kuris priėmė sprendimą, įstatymus, ir ginčijimas yra nesuderinamumo pagrindu, kaip numatyta reglamento 22 straipsnyje. Atsižvelgiant į tai, kad reglamento 18 straipsnyje numatyta peržiūra yra aiškiai nurodyta 23 straipsnyje, ši situacija neturi būti suprantama kaip įtraukta į „ginčijimą“ pagal 23 straipsnį.

8.5. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo sprendimo vykdymas

8.5.1. Vykdymo etapai

Sprendimas ir sertifikatas pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą yra pirmasis žingsnis siekiant realiai įgyvendinti įsipareigojimą, dėl kurio buvo priimtas sprendimas. Siekiant užtikrinti, kad būtų įvykdytas atitinkamas įsipareigojimas, reikia imtis tolesnių veiksmų, kad būtų užtikrintas mokėjimas ar įvykdymas, jeigu asmuo, dėl kurio priimtas teismo sprendimas, jo nevykdo savanoriškai, atlikdamas mokėjimą, imdamasis konkrečių veiksmų arba nuo jų susilaikydamas, kaip nurodyta teismo, jei norint įvykdyti teismo sprendimą būtina prireikia faktinių vykdymo priemonių.

8.5.2. Vykdymo institucijos ir agentūros

Siekiant užtikrinti teismo sprendimo vykdymą, būtina apie jį pranešti vykdymo valstybės narės institucijoms ar agentūroms, kurios yra kompetentingos imtis vykdymo priemonių. Gali būti siunčiami dokumentai ir nurodymai teismui tose valstybėse narėse, kuriose vykdymas yra teisminis, arba kitaip tiesiogiai vykdančiesiems darbuotojams, priimančioms nurodymus, tiesiogiai pateikiamus klientų, siekiančių teismo sprendimų vykdymo, vardu. Išsami informacija apie už vykdymą atsakingus pareigūnus įvairiose valstybėse narėse ir

informacija apie teismo sprendimų vykdymą pateikiama nacionalinėse interneto svetainėse ir Europos e. teisingumo portale.

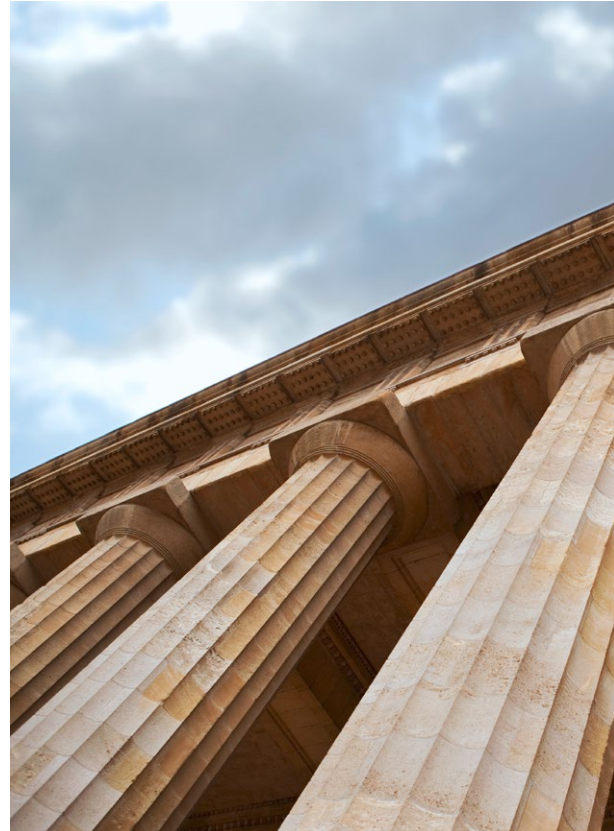
8.5.3. Kalbos klausimai – praktinės vykdymo pasekmės

Šalis, siekianti vykdyti teismo sprendimą, turėtų turėti omenyje, kad kalbos klausimas gali iškilti tiek praktiškai, tiek būti teisiniu reikalavimu. Pavyzdžiui, jei pagal teismo sprendimų vykdymui taikomus nacionalinius teisės aktus dokumentai atsakovui, kuriam prašoma vykdyti teismo sprendimą, turi būti įteikiami kitoje valstybėje narėje, bus taikomi atitinkami Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamente ir paslaugų reglamente nurodyti kalbos reikalavimai. Be to, reikia prisiminti, kad teismai, vykdančys ir kiti su vykdymu susiję asmenys turi suprasti teismo sprendimo ir sertifikato sąlygas, kad galėtų veiksmingai vykdyti teismo sprendimą. Tai taip pat taikoma asmenims, kurie gali būti įtraukiami kaip trečiosios šalys, pvz., asmenims bankuose ir kitiems asmenims, valdantiems asmens, kurių atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, turą.

8.6. Teismo susitarimų vykdymas

12 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teismas turi stengtis išspręsti šalių ginčą proceso metu. Pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamento 23a straipsnį susitarimas, patvirtintas arba sudarytas teismo ir vykdytinas valstybėje narėje, kurioje buvo vykdoma ši procedūra, pripažįstamas ir vykdomas kitose

valstybėse narėse tuo pačiu pagrindu, kaip ir Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros sprendimas. *Mutatis mutandis* taikomos nuostatos dėl Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, kaip nurodyta pirmiau pateiktose pastraipose.

9

DEVINTAS SKYRIUS

Galutiniai klausimai

9.1. Teisinis atstovavimas

9.1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje nereikalaujama tartis su advokatu

10 straipsnyje, 15 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad advokato atstovavimas nėra privalomas, todėl bet kokia šiuo klausimu pagal valstybės narės nacionalinę teisę taikoma taisyklė Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai netaikoma. Panašiai 21 straipsnio 3 dalies a punkte patikslinama, kad vykdant teismo sprendimą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą nereikalaujama, kad šalis vykdymo valstybėje narėje turėtų įgaliotąjį atstovą. Tai neapima agentų, kurie faktiškai įgyvendina vykdymo priemonės toje valstybėje, kaip antai „Huissiers de Justice“, „Deurwaarders“ ir „Messengers at Arms“ (antstoliai). Priežastis, kodėl nereikalaujama teisinio atstovavimo, – siekis sumažinti bylinėjimosi išlaidas.

9.1.2. Numanomos tarimosi su advokatu išlaidos

Šalis, kuri svarsto, ar ieškinyje reikalauti tarimosi su advokatu pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, turėtų turėti omenyje, kad net jei ieškinyje yra sėkmingas ir dėl to priimamas sprendimas, yra rizika, kad teismas neleis, jog kita šalis atlygintų tarimosi su advokatu išlaidas, nes pagal 16 straipsnį teismas neprivalo skirti išlaidų tiek, kiek jų buvo patirta be reikalo arba jos neproporcingos

ieškiniui. 29 konstatuojamojoje dalyje, kurioje remiamasi Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros siekiais ir tikslais, įskaitant būtinybę pasiekti paprastumą ir ekonomiškumą, nurodoma, kad teismas, nagrinėdamas, kurios išlaidos yra proporcingos reikalavimui, turėtų atsižvelgti į tai, kad kitai šaliai, t. y. šaliai, kurios naudai buvo priimtas sprendimas, atstovavo advokatas.

9.2. Informacija ir pagalba

9.2.1. Informacija – bendroji informacija

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamente yra įvairių nuostatų, pagal kurias valstybės narės turi pateikti informaciją apie įvairius Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros aspektus. Remiantis 24 straipsniu, valstybės narės įpareigojamos bendradarbiauti, visų pirma Europos civilinio teisminio tinklo pagalba, kad visuomenė ir profesinės bendruomenės galėtų teikti informaciją apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Konkrečiai pagal 25 straipsnį valstybės narės privalo pateikti Europos Komisijai informaciją apie šiuos Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros aspektus:

- kurie teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą;
- ryšių priemonės, priimtinos valstybėms narėms gaunant ieškinio formą pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą;
- institucijos ar organizacijos, kompetentingos teikti praktinę pagalbą pagal 14 straipsnį;
- elektroninės paslaugos ir ryšių priemonės, prieinamos ir priimtinos pagal 13 straipsnį, ir asmenys ar profesijų rūšys, jei tokių yra, pagal teisinę prievolę priimti elektronines paslaugas ar ryšius;
- Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teismo mokesčiai arba kaip jie apskaičiuojami, taip pat mokėjimo būdai pagal 15a straipsnį;
- ar galimas apeliacinis skundas, ir jei taip, ar yra terminas, per kurį turi būti pateiktas apeliacinis skundas;
- 18 straipsnyje numatytos paraiškos dėl peržiūros procedūros ir kompetentingi teismai tokiai peržiūrai;
- kalbos, kuriomis pagal 21a straipsnio 1 dalį bus priimtinas teismo sprendimas pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą;
- institucijos, kompetentingos vykdymo srityje, ir institucijos, kompetentingos pagal 23 straipsnį;

- valdžios institucijos, kurios yra kompetentingos užtikrinti vykdymą valstybėse narėse, įskaitant bet koki nurodymą sustabdyti ar apriboti vykdymą;

taip pat privaloma pranešti apie vėlesnius šios informacijos pakeitimus. Komisija šią informaciją skelbia viešai. Tai daroma Europos e. teisingumo portale.

9.2.2. Informacija ir pagalba šalims

Be bendros informacijos, pateikiamos apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros veikimą, atskiroms šalims turi būti teikiama pagalba ir informacija įvairiais šios procedūros etapais. Šie etapai apima:

- pagal 11 straipsnį šalims teikiama praktinė pagalba (žr. šio vadovo 3.1 punktą);
- pagal 12 straipsnį teismai prireikus teikia šalims informaciją procedūriniais klausimais (žr. šio vadovo 5.6.2 punktą);
- pagal 14 straipsnį teismai privalo informuoti šalis apie teismo nustatytų terminų nesilaikymo pasekmes (žr. šio vadovo 4.6, 5.2, 5.7 ir 6.2.2 punktus).

Taip pat reikia nepamiršti, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad ieškinio forma (A forma), būtų prieinama visuose teismuose, kuriuose galima pradėti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą.

9.3. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros apžvalga

Pagal 28 straipsnį reglamentas persvarstomas iki 2022 m. liepos 15 d. Komisijos ataskaitoje turėtų būti peržiūrėtas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros veikimas, įskaitant: a) vertinimą, ar 2 straipsnio 1 dalyje nuo 2017 m. liepos 15 d. nustatytas 5 000 EUR finansinis apribojimas yra tinkamas, siekiant tikslo palengvinti piliečių ir mažų bei vidutinių įmonių galimybes kreiptis į teismą tarpvalstybiniais atvejais; ir b) vertinimą, ar Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros taikymo srities išplėtimas, ypač ieškiniuose dėl atlyginimo, yra tinkamas siekiant pagerinti darbuotojų galimybes kreiptis į teismą tarpvalstybiniuose darbo ginčuose.

Pamatinė medžiaga ir nuorodos

Europos e. teisingumo portalas – tai vienintelė vieta, kurioje galima susipažinti su visa svarbia informacija apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą; atsakomybė už informacijos apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros teikimą yra bendra valstybėms narėms ir Europos Komisijai.

A) Formos, kurios bus naudojamos Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-lt.do

B) Nacionalinė informacija apie procedūros taikymą, įskaitant kompetentingus teismus ir kitą informaciją pagal 25 straipsnį

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-354-lt.do

2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 861/2007 nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą iš dalies pakeistas 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/2421, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 861/2007, nustatantis Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, ir Reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, nustatantis Europos mokėjimo įsakymo procedūrą.

PRINT	ISBN 978-92-76-08281-1	doi:10.2838/809471	DS-01-19-470-LT-C
PDF	ISBN 978-92-76-03885-6	doi:10.2838/188743	DS-03-19-355-LT-N

Naudoti ir atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso ES, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

Viršelis: © Shutterstock

Nuotraukos: pp. 6, 8, 16, 21, 29, 55, 59, 65 © Shutterstock / pp. 15, 21, 52, 66 © Unsplash / pp. 30, 37, 38, 41, 46, 51, 56, 60, 69 © Pexels

© Europos Sąjunga, 2019

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Apsilankykite e.teisingumo portale ir sužinokite daugiau apie civilinę teisę ES:
<https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=lt&action=home>

Sekite mus

<https://www.facebook.com/EUJustice/>

https://twitter.com/EU_commission

Europos Sąjungos
leidinių biuras

Europos teisminis tinklas civilinėse
ir komercinėse bylose

